

Αριθμός

απόφασης:

2313/2023

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ

ΕΦΕΤΕΙΟ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ

18ο

ΤΡΙΜΕΛΕΣ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 16 Φεβρουαρίου 2023, με δικαστές τις Άννα Ατσαλάκη, Πρόεδρο Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων, Αγλαΐα Θέμου-Δημητροπούλου (Εισηγήτρια), Αικατερίνη Σολδάτου, Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και γραμματέα τον Παναγιώτη Θεοδωρακόπουλο, δικαστικό υπάλληλο,

για να δικάσει την από 31 Μαρτίου 2021 (με αρ. καταχ. ΠΡ189/2021 στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών) προσφυγή

της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΙΛΙΣΣΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΙΛΙΣΣΟΣ Α.Τ.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Καλλιρόης αρ. 70-72, Κουκάκι), όπως εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε με τον πληρεξούσιό της δικηγόρο Δημήτριο Μάρκου

κατά της Ανεξάρτητης Αρχής με την επωνυμία «Επιτροπή Ανταγωνισμού», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Κότσικα αρ. 1Α), όπως εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε με τη δικαστική πληρεξούσια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) Άλκηστη-Ασπασία Κόρδου.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, οι διάδικοι ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

Μετά τη συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Η κ ρ ί σ η τ ο υ ε ί ν α ι η ε ξ ή ς:

1. Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το κατ' άρθρο 45 του ν. 3959/2011 παράβολο των 750,00 ευρώ (σχετ. το με κωδ. αρ. [] έντυπο ηλεκτρονικού παραβόλου), η προσφεύγουσα, ανώνυμη εταιρεία, παραδεκτώς ζητεί την ακύρωση της 715/10.7.2020 απόφασης της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΕΑ), κατά το μέρος με την οποία: α) διαπιστώθηκε ότι κατά το χρονικό διάστημα από 1.3.2011 έως 14.3.2011, η ίδια έλαβε μέρος, κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977, σε απαγορευμένη αντιανταγωνιστική σύμπραξη με σκοπό τη νόθευση του διαγωνισμού για το έργο «5ο Ενιαίο Λύκειο Λαμίας (Τμ. Α1 και Β)» και β) της επιβλήθηκε πρόστιμο 46.212,00 ευρώ.

2. Επειδή, ο ν. 703/1977 «Περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού» (Α' 278), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο και

πριν την κατάργησή του με το άρθρο 51 του ν. 3959/2011 «Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού» (Α' 93/20.4.2011), όριζε στο μεν άρθρο 1 (παρ. 1 και 2) ότι: «1. Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποία έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού ιδία δε αι συνιστάμεναι εις: α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής. β) ... γ) την κατανομήν των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού. δ) ... (όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3784/2009 (Α' 137). 2. Οι κατά την προηγούμενη παράγραφο απαγορευμένες συμφωνίες και αποφάσεις είναι απόλυτα άκυρες, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο. ... » όπως η παρ. 2 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 15 του ν. 2000/1991 (Α' 206), στο δε άρθρο 3, όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 3 του ν. 3784/2009 (Α' 137), ότι: «Οι κατά την παράγραφο 1 του άρθρου συμφωνίες, αποφάσεις και περιπτώσεις εναρμονισμένης πρακτικής και η κατ' άρθρο 2 καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης απαγορεύονται, χωρίς προς τούτο να είναι απαραίτητη η προηγούμενη έκδοση σχετικής απόφασης».

3. Επειδή, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, απαγορεύεται κάθε συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό, την παρεμπόδιση ή τη νόθευση του ανταγωνισμού (βλ. ΣτΕ 2007/2013 σκ. 17, 2780/2012 επταμ., απόφαση ΔΕΚ της 8.7.1999, C-42/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκ. 99 & 122-124, απόφαση ΔΕΕ της 7.2.2013, C-68/12, Slovenska Sporitel'ña, σκ. 17) και συνεπάγεται τη δυνατότητα επιβολής από την Επιτροπή Ανταγωνισμού των κυρώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 9 του ν. 703/1977. Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, οι έννοιες «συμφωνία» και «εναρμονισμένη πρακτική» καταλαμβάνουν μορφές συμπαιγνίας που έχουν την ίδια φύση και διακρίνονται μόνο ως προς την ένταση και τις μορφές με τις οποίες εκδηλώνονται (σχετ. αποφάσεις ΔΕΚ της 8.7.1999, C-42/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni σκ. 131, της 4.6.2009, C-8/08 T-Mobile Netherlands BV κ.λπ. κατά Raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, σκ. 23, ΣτΕ 2007/2013). Ειδικότερα, για να υπάρχει «συμφωνία», κατά την έννοια των ιδίων διατάξεων, αρκεί οι οικείες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά με ορισμένο τρόπο (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., αποφάσεις ΔΕΚ της 15.7.1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, σκέψεις 111-112, και της 29.10.1980, 209/78 κ.λπ. αποφάσεις, Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 85-86, απόφαση ΠΕΚ της 26.10.2000, T-41/96, Bayer κατά Επιτροπής, σκέψη 67), χωρίς να ενδιαφέρει η μορφή της έκφρασης της εν λόγω κοινής βούλησής τους (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., αποφάσεις ΔΕΚ στην υπόθεση ACF Chemiefarma, σκ. 112, και στην υπόθεση Van Landewyck, σκέψη 86) και χωρίς να είναι αναγκαίο η συμφωνία αυτή να συνιστά υποχρεωτική και έγκυρη σύμβαση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο (βλ. ΣτΕ 2780/2012 επταμ., απόφαση ΔΕΚ της 11.1.1990, C-277/87, Sandoz Prodotti Farmaceutici κατά Επιτροπής, σκ. 13). Ως εναρμονισμένη δε πρακτική, νοείται η μορφή εκείνη συντονισμού, η οποία, χωρίς να έχει φθάσει μέχρι του σημείου της σύναψης κατά κυριολεξία συμφωνίας, αποτελεί, πάντως, συνεννόηση και εν τοις πράγμασι συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων, που αντικαθιστά συνειδητά τους κινδύνους του ανταγωνισμού και αντιστρατεύεται έτσι τη βασική αντίληψη των πιο πάνω διατάξεων, ότι κάθε επιχειρηματίας πρέπει να καθορίζει ο ίδιος, κατά τρόπο αυτόνομο, την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει στην κοινή αγορά. Και να μεν η εν

λόγω αυτονομία δεν σημαίνει πως ο επιχειρηματίας στερείται την ευχέρεια να προσαρμόζεται, με τον τρόπο που θεωρεί κατάλληλο, στη διαπιστούμενη ή την αναμενόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών του, ακόμα και υιοθετώντας πολιτική παρόμοια με τη δική τους· εκείνο όμως που απαγορεύεται αυστηρά στις επιχειρήσεις είναι κάθε άμεση ή έμμεση μεταξύ τους επαφή, αποκαλυπτική της πολιτικής τους και ικανή να επηρεάσει τη συμπεριφορά ενός υπαρκτού ή δυνητικού ανταγωνιστή, εφόσον αυτό θα είχε, κατά τα προεκτεθέντα, ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού που, υπό κανονικές συνθήκες, διέπει τη λειτουργία της σχετικής αγοράς, λαμβανομένων υπόψη του όγκου της, της φύσης των προϊόντων ή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενό της, καθώς και του αριθμού και της σπουδαιότητας των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σ' αυτήν (ΣτΕ 1036/2016 σκ. 6). Κατά τα προαναφερθέντα, σημασία δεν έχει η μορφή με την οποία εκδηλώνεται η κοινή (ή εναρμονισμένη) βούληση των συμπρατουσών επιχειρήσεων, αλλά το περιεχόμενό της, που δύναται να προκύπτει τόσο από τις ρήτρες μιας σύμβασης, όσο και από τις αντίστοιχες εκδηλώσεις συμπεριφοράς των οικείων επιχειρήσεων, που παρέχουν είτε ευθέως, είτε εμμέσως ενδείξεις για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της σύμπραξης. Ενδείξεις δύναται επίσης να συναχθούν, εμμέσως, από την παράλληλη συμπεριφορά των ενεχόμενων επιχειρήσεων, εάν από τις εξηγήσεις που παρέχουν οι τελευταίες δεν αποδεικνύεται άλλη εύλογη ερμηνεία της συμπεριφοράς αυτής. Εκδηλώσεις συμπεριφοράς που παρέχουν ευθέως ενδείξεις για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της σύμπραξης δύναται να είναι, ανάμεσα σε άλλες, έγγραφές και στοιχεία από τα εμπορικά ή φορολογικά βιβλία των επιχειρήσεων, εσωτερικά έγγραφα, ανακοινώσεις, αλληλογραφία, και εν γένει κάθε μορφής δήλωση ή ανακοίνωση βούλησης ή παράστασης, ενώ, προκειμένου για οριζόντιες συμπράξεις και οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών ή και επαφές με ανταγωνιστές ή συνεργάτες τους, εφόσον κατά τις επαφές αυτές η επιχείρηση δεν αποστασιοποιήθηκε ρητώς. Μονομερείς δηλώσεις ή ανακοινώσεις μιας επιχείρησης δύναται και αυτές να είναι ένδειξη συμμετοχής σε απαγορευμένη σύμπραξη. Ένδειξη συμμετοχής σε απαγορευμένη σύμπραξη δύναται να είναι και μονομερείς δηλώσεις ή ανακοινώσεις που απευθύνονται προς αυτήν, εφόσον η επιχείρηση δεν αποστασιοποιήθηκε ρητώς, αφού και από αυτά τα έγγραφα, κατά τις περιστάσεις, δύναται να συναχθεί γνώση και αποδοχή της απαγορευμένης συμφωνίας (ΣτΕ 1934-7/2013, 2780/2012). Τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας που ρυθμίζουν τις αποδείξεις (άρθρα 144 επ.), το δικαστήριο της ουσίας, εκδικάζοντας προσφυγή κατά πράξης της Επιτροπής Ανταγωνισμού για στοιχειοθέτηση εναρμονισμένης πρακτικής, και προκειμένου να σχηματίσει πλήρη δικανική πεποίθηση για τη διάπραξη της παράβασης, δεν είναι ανάγκη να διαθέτει άμεση απόδειξη για καθένα από τα γεγονότα που τη συγκροτούν, αλλά, αρκεί, από την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων (εκτίμηση που πρέπει, βεβαίως, να είναι συνολική και συνδυαστική, και όχι αποσπασματική ή μεμονωμένη) να δύναται αιτιολογημένως να συναγάγει δικαστικό τεκμήριο ότι η παράβαση έχει πράγματι διαπραχθεί. Κατά τη διαμόρφωση, ειδικότερα, της κρίσης του αυτής, το δικαστήριο δύναται να λάβει υπόψη του και στοιχεία τα οποία, έστω και εάν αυτοτελώς εξεταζόμενα θα ήταν ανεπαρκή, συνεκτιμώμενα με το λοιπό αποδεικτικό υλικό, δύναται ευλόγως να θεμελιώσουν σοβαρές ενδείξεις για τη διάπραξη της παράβασης. Τέτοια περίπτωση είναι δυνατό, υπό προϋποθέσεις, να συνιστά η ύπαρξη παράλληλης συμπεριφοράς επιχειρήσεων όταν, συνδυαζόμενη με τις λοιπές συνθήκες και τα στοιχεία της συγκεκριμένης υπόθεσης, δεν

δύναται να εξηγηθεί με άλλο εύλογο τρόπο παρά μόνον ως απόδειξη εναρμονισμένης πρακτικής (βλ. ΣτΕ 1036/2016 σκ. 6, 3103/2015, 3858/2014, 1934/2013, 2780/2012 με τις εκεί περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία του ΔΕΚ και του ΠΕΚ).

4. Επειδή, περαιτέρω, στο άρθρο 9 του ν. 703/1977, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, μετά την τροποποίησή του με τα άρθρα 16 του ν. 3373/2005 (Α' 188) 16 και 17 του ν. 3784/2009 (Α' 137), οριζόταν ότι: «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 και των άρθρων 2, 2α και 5 ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφασή της: α) ... β) να επιβάλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης και ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής. ... γ) να απευθύνει συστάσεις σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1, 2 και 2α, όπως προστίθενται με τον παρόντα νόμο 703/1977 και να απειλήσει πρόστιμο ή χρηματική ποινή ή και τα δύο, σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, δ) ε) να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση. 2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση ή, αν αυτή συνεχίζεται μέχρι την έκδοση της απόφασης, της τρέχουσας χρήσης ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης αντιστοίχως. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης. ... 3. ... 4. ...». Σχετικώς, εκδόθηκε η από 12.5.2006 Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού «Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων, που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9 του Ν. 703/1977, όπως ισχύει», στην οποία ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «... ΜΕΘΟΔΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ 5. Για τον υπολογισμό του προστίμου, που πρέπει να επιβληθεί στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση, η Επιτροπή χρησιμοποιεί την ακόλουθη μέθοδο. 6. Πρώτον, καθορίζει ένα βασικό ποσό προστίμου για κάθε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. 7. Δεύτερον, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, προσαυξάνει ή μειώνει το βασικό ποσό, ανάλογα με το εάν συντρέχουν αντίστοιχα επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις. Α. Βασικό ποσό προστίμου 8. Το βασικό ποσό του προστίμου προκύπτει ως εξής: α) ορίζεται ποσοστό ύψους μέχρι τριάντα τοις εκατό (30%) επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης από προϊόντα ή υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση, με κριτήριο τη σοβαρότητα αυτής και β) το ποσοστό αυτό υπολογίζεται επί των ετήσιων ως άνω εσόδων για κάθε έτος της παράβασης αθροιστικά. (Σε περίπτωση που η διάρκεια της παράβασης είναι μικρότερη του έτους, το ποσοστό αυτό υπολογίζεται σε μηνιαία βάση). 9. ... Σοβαρότητα παράβασης 10. Προκειμένου να αξιολογηθεί η σοβαρότητα της παράβασης, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της ιδίως το είδος της παράβασης, τα αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα που προκλήθηκαν ή απειλήθηκε να προκληθούν στην αγορά, το ειδικό βάρος κάθε επιχείρησης στην παράβαση, το οικονομικό όφελος που αποκόμισαν ή επιδίωξαν να αποκομίσουν οι παραβάτες, την οικονομική δύναμη της/των επιχειρήσεων που παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και την έκταση της γεωγραφικής αγοράς. 11. Οι πιο σοβαρές παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, όπως είναι ενδεικτικά οι οριζόντιοι περιορισμοί που αφορούν σε καθορισμό

τιμών, η κατανομή των αγορών, οι περιορισμοί της παραγωγής, αλλά και ορισμένες καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης θα τιμωρούνται αυστηρά και παραδειγματικά. Επομένως, όταν πρόκειται για τέτοιου είδους παραβάσεις, το ποσοστό επί των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης που αφορούν στην παράβαση θα ορίζεται στα ανώτερα προεκτεθέντα όρια (βλ. στοιχείο 8). Διάρκεια της παράβασης 12. Για τον υπολογισμό της διάρκειας της παράβασης λαμβάνεται υπόψη το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο η αντιανταγωνιστική συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη. Το ποσοστό επί των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης όπως καθορίστηκε κατά τα ανωτέρω υπολογίζεται για όλη τη χρονική διάρκεια της παράβασης. 13 ... Β. Επιβαρυντικές περιστάσεις ... Γ. Ελαφρυντικές περιστάσεις ... 20. Το τελικό ποσό του προστίμου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15% των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. 21. Προκειμένου να διασφαλισθεί ο αποτρεπτικός χαρακτήρας του προστίμου, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να αποκλίνει από τη μέθοδο που εισάγεται με την παρούσα Ανακοίνωση, σε κάθε περίπτωση που οι ιδιαιτερότητες ορισμένης υπόθεσης το υπαγορεύουν. 22. ...». Επίσης, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με την από 17.7.2009 Ανακοίνωσή της σχετικά με την «Ερμηνεία αναφορικά με το εύρος των ακαθαρίστων εσόδων από προϊόντα ή υπηρεσίες που καθορίζουν το βασικό ποσό προστίμου σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1, 2 και 2α του ν. 703/77 και 81, 82 ΣυνΘΕΚ», καθόρισε ότι: «... Δεδομένου ότι το πρόστιμο αφ' ενός επιβάλλεται ως κύρωση για ορισμένη παράβαση, αφ' ετέρου όμως πρέπει να συμβάλλει και στην αποτροπή των επιχειρήσεων από την επανάληψη παρομοίων αντιανταγωνιστικών συμπεριφορών στο μέλλον, ως βάση για τον υπολογισμό του ύψους του, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των ακαθαρίστων εσόδων της επίμαχης επιχείρησης στη σχετική αγορά του προϊόντος. Αντίθετη άποψη θα αποστερούσε το πρόστιμο από τον επιδιωκόμενο αποτρεπτικό χαρακτήρα του, στο μέτρο που θα το περιόριζε στην μερική κατά το πλείστον κάλυψη των κερδών που αποκόμισε μία επιχείρηση από την προσαπτόμενη σε αυτήν αντιανταγωνιστική συμπεριφορά. ... ».

5. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας, προκύπτουν τα ακόλουθα: Στις 13.3.2011 εστάλη στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (ΕΑ) ανυπόγραφη επιστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με θέμα «sos ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ!», στην οποία επισυνάφθηκε έντυπο καταγγελίας με ημερομηνία 11.3.2011. Με αυτό καταγγέλθηκε ότι ο διαγωνισμός ανάδειξης αναδόχου για την κατασκευή του έργου με τίτλο «5ο Ενιαίο Λύκειο Λαμίας (ΤΜ Α1 κ' Β) που θα διεξαγόταν στις 14.3.2011 από την Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδος ήταν "στημένος"». Ειδικότερα στο ανωτέρω μήνυμα αναφερόταν ότι εκπρόσωποι όλων των εταιρειών που είχαν πάρει τεύχη συμμετοχής στο διαγωνισμό (61 εταιρίες) συναντήθηκαν στις 9.3.2011 στην Αθήνα, στο ξενοδοχείο Ιλλισός (οδός Καλλιρόης αρ. 72) και ώρα 17.00. Εκεί συμφωνήθηκε ότι το έργο θα ελαμβάνετο από μια ομάδα εταιρειών και στις υπόλοιπες θα μοιράζετο ένα ποσό της τάξης του 3% του προϋπολογισμού που ήταν 6.504.065,00 ευρώ χωρίς το ΦΠΑ. Οι διαφωνούντες δέχθηκαν απειλές κατά της σωματικής τους ακεραιότητας από τους εκπροσώπους της «ανάδοχης ομάδας» και αναγκάστηκαν να συμφωνήσουν. Την ομάδα που αποφάσισε ότι θα ήταν ανάδοχος αποτελούσαν οι εταιρείες: 1) ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (ΑΤΕ) με έδρα στο Ηράκλειο Κρήτης και εκπρόσωπο [], 2) ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ) με έδρα στην Αττική και εκπρόσωπο τον [], 3) ΤΕΚΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΑΤΕ) με έδρα στην Αθήνα και εκπρόσωπο τον [], 4) ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ με έδρα στην Αθήνα και εκπρόσωπο τον []. 5) [] με έδρα στο Βόλο και εκπρόσωπο τον []. 6) ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ με έδρα στην Πάτρα και εκπρόσωπο τον [] και 7) ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ με έδρα στην Αττική και εκπρόσωπο τον [].

Επειδή η υπηρεσία δεν θα δεχόταν πολλούς αναδόχους, η ομάδα θα διάλεγε δύο από τις παραπάνω εταιρείες για να κάνουν κοινοπραξία μεταξύ τους ενώ οι άλλες 5 θα είχαν μερίδιο στο έργο που θα το κατοχύρωναν με μεταξύ τους συμφωνητικά. Η μια εταιρεία στο ανάδοχο σχήμα θα ήταν η ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ ενώ δεν είχε ακόμη αποφασισθεί ποια θα ήταν η άλλη. Η έκπτωση που θα εδίδετο στη δημοπρασία αποφασίστηκε να μην ξεπερνά το 13% ενώ σε αντίστοιχο έργο που δημοπρατήθηκε στη Λαμία, στις 19.1.2010, η έκπτωση που προσέφερε η τελικώς ανάδοχος εταιρεία ήταν 51%. Από την έρευνα της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (ΓΔΑ) που έλαβε χώρα με αφορμή την επιστολή αυτή προέκυψε πράγματι ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας (νυν Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδας) είχε προκηρύξει για την 1.3.2011, ανοικτό διαγωνισμό για την ανάθεση του έργου «5ο ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ ΛΑΜΙΑΣ (ΤΜ. Α1 ΚΑΙ Β)» με προϋπολογισμό 8.000.000,00 ευρώ με Φ.Π.Α.. Το έργο αφορούσε στην κατασκευή σχολικού συγκροτήματος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην πόλη της Λαμίας το οποίο σήμερα θεωρείται περατωμένο. Αποτελείτο από δύο κατηγορίες εργασιών: α) ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ με προϋπολογισμό 4.915.039,64 ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.) και β) ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ (Η/Μ) με προϋπολογισμό 1.459.201,31 ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.). Κριτήριο για την ανάθεση της σύμβασης ήταν η χαμηλότερη τιμή, όπως ορίζεται ειδικότερα στο άρθρο 26 του ν. 3669/2008. Δικαίωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό, σύμφωνα με τη διακήρυξη, είχαν, μεταξύ άλλων, εργοληπτικές επιχειρήσεις, είτε μεμονωμένα είτε σε κοινοπρακτικό σχήμα, εφόσον ήταν εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. της ΓΓΔΕ του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και ανήκαν για μεν την κατηγορία ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ στην 4η ή 5η τάξη ανεξαρτήτως έδρας τους, για δε την κατηγορία Η/Μ στη 2η, 3η ή 4η τάξη ανεξαρτήτως έδρας τους, ενώ για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτείτο η κατάθεση εγγυητικής επιστολής ύψους €127.485 με ισχύ τουλάχιστον 300 ημερών από την ημέρα διεξαγωγής του διαγωνισμού. Σύμφωνα με την Επιτροπή του Διαγωνισμού, στην αρχικά ορισθείσα ημερομηνία (1.3.2011) «ουδείς προσήλθε για να επιδώσει προσφορά» και κατά συνέπεια η δημοπρασία «απέβη άγονη». Νέα ημερομηνία δημοπράτησης του έργου ορίστηκε η 14.3.2011, ήτοι 13 μόλις ημέρες μετά την πρώτη ημερομηνία δημοπράτησης του έργου. Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας στοιχεία, προέκυψε ότι για τον εν λόγω διαγωνισμό έλαβαν τεύχη τουλάχιστον 32 εταιρείες, πριν την αρχική ημερομηνία διεξαγωγής (1.3.2011), μεταξύ αυτών και η προσφεύγουσα – η οποία δραστηριοποιείται στην ανάληψη και εκτέλεση πάσης φύσης τεχνικών έργων – ενώ μετά την ημερομηνία αυτή, έλαβαν τεύχη άλλες 30, ήτοι συνολικά 62 εταιρείες, πριν την επαναληπτική ημερομηνία διεξαγωγής (14.3.2011), οπότε και διεξήχθη ο διαγωνισμός. Ειδικότερα, 10 από τις 62 εταιρείες, είτε μεμονωμένα είτε σε κοινοπραξία (4 από αυτές έχοντας συστήσει 2 κοινοπραξίες), κατέθεσαν προσφορά στον διαγωνισμό, με πρώτο μειοδότη την Κ/Ξ ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ - ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ (με έκπτωση 12,77%), αντί 6.504.065,00 ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.), δεύτερο την Κ/Ξ ΩΡΙΩΝ - ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ (με έκπτωση 12,12%), τρίτο την εταιρεία ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ (με έκπτωση 11,56%), τέταρτο τη ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ (με έκπτωση 11,23%), πέμπτο μειοδότη την ΤΕΚΑΛ ΑΕ (με έκπτωση 10,31%), έκτο μειοδότη την ΤΕΚΑ ΑΕ (με έκπτωση 10%), έβδομο μειοδότη την

ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ (με έκπτωση 9,75%) και όγδοο την εταιρεία ΠΑΤΙΔΗΣ (με έκπτωση 5%). Προσωρινός ανάδοχος αναδείχθηκε η κοινοπραξία με την επωνυμία «Κ/Ξ ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ - ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ», αντί του συνολικού ποσού 6.504.065,04 ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), η οποία ανακηρύχθηκε και οριστικός ανάδοχος τον Δεκέμβριο του 2012. Στις 15.4.2013, μεταξύ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και της αναδόχου κοινοπραξίας, υπογράφηκε η εργολαβική σύμβαση κατασκευής του ανωτέρω έργου, το οποίο πραγματοποιήθηκε με συμμετοχή των μελών της κοινοπραξίας κατά 60% για την ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ και 40% για τη ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα στις 21.8.2017 και παρελήφθη από την Επιτροπή Παραλαβής στις 8.9.2017. Κατόπιν της διαπίστωσης από τη ΓΔΑ ότι οι πληροφορίες της ως άνω ανώνυμης καταγγελίας ήταν στη συντριπτική τους πλειοψηφία ακριβείς, η ΓΔΑ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, πραγματοποίησε επιτόπιους αιφνιδιαστικούς ελέγχους, σε πρώτη φάση, στις 6.4.2011 στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» και στις έδρες των εταιρειών ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ καθώς και στην εταιρεία ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟ ΑΤΕΞΕΒΕ, έπειτα από τη διαπίστωση ότι το τιμολόγιο κατά τη συνάντηση των εταιρειών στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» είχε εκδοθεί στο όνομα της τελευταίας. Ειδικότερα, όπως προέκυψε, μεταξύ της αρχικά ορισθείσας ημερομηνίας διεξαγωγής του διαγωνισμού (1.3.2011) και της επαναληπτικής διαδικασίας (14.3.2011), είχε λάβει πράγματι χώρα συνάντηση εκπροσώπων τεχνικών εταιρειών στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» στην Αθήνα στις 9.3.2011. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώθηκε από τα εξής στοιχεία: α) το τιμολόγιο και το ιστορικό κρατήσεων του ξενοδοχείου, από τα οποία προέκυψε ότι η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 9.3.2011 και διήρκησε 6 ώρες περίπου από τις 17:00 έως τις 23:00, ενώ η κράτηση της αίθουσας (9002) έγινε στις 16:43 της ίδιας μέρας από την εταιρεία ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, β) την κατάθεση την ημέρα του επιτόπιου ελέγχου του [], ο οποίος δήλωσε ότι στη συνάντηση συμμετείχαν περίπου 31 άτομα (αριθμός ο οποίος είναι σχεδόν ίδιος με τον αριθμό των εταιρειών που είχαν πάρει τεύχη για την α' φάση, ήτοι 32 εταιρείες), και ανέφερε ότι η κράτηση της αίθουσας έγινε από την ανωτέρω εταιρεία, ενώ το τιμολόγιο εκδόθηκε για λογαριασμό της εταιρείας ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟ ΑΤΕΞΕΒΕ, γ) τις καταθέσεις των [] των εταιρειών ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟ ΑΤΕΞΕΒΕ και ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ 2020 (που είχε πάρει τεύχη δημοπράτησης), [] της ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ και [] της ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, εκ των οποίων ο πρώτος αφού επιβεβαίωσε τη συνάντηση στις 9.3.2011, κατέθεσε ότι αυτή έγινε ενόψει της Γενικής Συνέλευσης του Πανελληνίου Συνδέσμου Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ), όσον αφορούσε στο νέο νόμο για τα δημόσια έργα, που βρισκόταν ήδη σε διαβούλευση, σε αντίθεση με τον δεύτερο, ο οποίος δήλωσε με απαντητική του επιστολή ότι ουδέν συζητήθηκε περί διαγωνισμού ενώ μάρτυρας της ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ βεβαίωσε ακολούθως, την 1.6.2018, ενόρκως ότι ο [] βρισκόταν στον [] στις 9.3.2011 με συνέπεια να μην έχει λάβει μέρος στη συνάντηση] και ο τρίτος ισχυρίστηκε [], μη επιβεβαιώνοντας τη συνάντηση, δ) τους ισχυρισμούς του μάρτυρα [], ο οποίος ανέφερε ότι [] του είχε πεί ότι η συνάντηση αφορούσε συνδικαλιστικούς λόγους, δικαιολογία την οποία προέβλεπε για τη συνάντηση και λοιποί μάρτυρες, ενώ άλλοι αμφισβήτησαν το λόγο αυτό, αφού οι συναντήσεις του ΣΑΤΕ διοργανώνονταν σε άλλα ξενοδοχεία. Σημειωτέον ότι, σύμφωνα με τα Πρακτικά της ετήσιας Γενικής Συνέλευσης του ΣΑΤΕ της 31ης Μαρτίου 2011 σχετικά με τη «διαμόρφωση των προτάσεων του ΣΑΤΕ ενόψει αλλαγής του συστήματος παραγωγής δημοσίων έργων – παρεμβάσεις στο προτεινόμενο νομοσχέδιο του Υπ. Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΥΠΟΜΕΔΙ)», αλλά και από την ιστοσελίδα του ΣΑΤΕ, προέκυψε ότι οι δράσεις για το ζήτημα του νέου νόμου για τα δημόσια έργα είχαν

ολοκληρωθεί από τις 3.3.2011, ήτοι 6 ημέρες πριν την εν λόγω συνάντηση στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ», με συνέπεια να καταρριφθεί από την Επιτροπή Ανταγωνισμού (ΕΑ) ο διατυπωθείς ισχυρισμός ότι η συνάντηση έλαβε χώρα για θέματα του νέου νόμου. Περαιτέρω, από την κατάθεση [], προέκυψε ότι σε συνδικαλιστικό επίπεδο, η ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ είχε εκπεφρασμένες διαφωνίες με τον []. Λαμβάνοντας και αυτά υπόψη, η ΕΑ δεν έκρινε ως πειστικό επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι εταιρείες διαφορετικών συνδικαλιστικών ενδιαφερόντων (ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟ ΑΤΕΞΕΒΕ και ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ 2020) συνεργάστηκαν μεταξύ τους, παρά τις εκπεφρασμένες διαφωνίες τους, για να οργανώσουν την ως άνω συνάντηση στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ».

6. Επειδή, εξάλλου, ενόψει του ότι από τους ως άνω επιτόπιους ελέγχους συλλέχθηκαν έγγραφα και ελήφθησαν ανωμοτί καταθέσεις, ώστε να προκύψουν ενδείξεις εμπλοκής και άλλων εργοληπτικών εταιρειών σε αντανταγωνιστικές πρακτικές σχετικά με τον ανωτέρω δημόσιο διαγωνισμό, κρίθηκε απαραίτητη η διεξαγωγή μιας δεύτερης φάσης αιφνιδιαστικών επιτόπιων ελέγχων. Αυτή διενεργήθηκε στις 14.4.2011 στις έδρες των εργοληπτικών εταιρειών ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ και ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ (οι οποίες είχαν ελεγχθεί και στην πρώτη φάση) καθώς και στις έδρες των εταιρειών ΤΕΚΑ ΑΕ, ΤΕΚΑΛ ΑΕ και ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, οι οποίες ελέγχθηκαν για πρώτη φορά (σχετ. οι 2255-2259/12.4.2011 εντολές ελέγχου). Από τους ελέγχους αυτούς προέκυψε ότι: α) σύμφωνα με τα από 2.3.2011 πρακτικά του Δ.Σ. της ΤΕΚΑΛ ΑΕ, μία μόλις ημέρα μετά την άγωνα αρχική διαδικασία δημοπράτησης, εγκρίθηκε η συμμετοχή της στην επαναληπτική διαδικασία, β) σύμφωνα με τα από 11.3.2011 πρακτικά του Δ.Σ. της εταιρείας ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, 2 ημέρες μετά τη συνάντηση στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» εγκρίθηκε η συμμετοχή της στην επαναληπτική διαδικασία δημοπράτησης του διαγωνισμού, ενώ αυθημερόν η ίδια εξέδωσε την από 11.03.2011 εγγυητική επιστολή για τη συμμετοχή της στο διαγωνισμό καθώς και την από 11.3.2001 βεβαίωση της Alpha Bank προς την Δ/ση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας και γ) η εταιρεία ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ είχε εκδώσει (στις 24.2.2011) εγγυητική επιστολή για τη συμμετοχή της στο διαγωνισμό κατά την αρχική ημερομηνία διεξαγωγής του, δεν κατέθεσε όμως προσφορά κατά την ημερομηνία αυτή (την 1.3.2011), όπως καμία άλλη εταιρεία. Οι αιτιολογίες που δόθηκαν από τις επιχειρήσεις που είχαν λάβει τεύχη δημοπράτησης για τους λόγους που τις οδήγησαν στο να μην συμμετέχουν στη (αρχική ή/και για κάποιες και στην επαναληπτική) δημοπράτηση του έργου συνοψίζονταν στις ενδεχόμενες κινητοποιήσεις του κατασκευαστικού κλάδου την εξεταζόμενη περίοδο (ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ και ΤΕΚΑΛ ΑΕ), σε μη επαρκή και έγκαιρη προετοιμασία τους (επίσης η ΤΕΚΑΛ ΑΕ), σε μη κατάθεση προσφοράς για έργα εκτός Αττικής (ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ), στο υψηλό κόστος που απαιτείτο για την ολοκλήρωση του έργου, σε ανειλημμένες υποχρεώσεις (), σε εσφαλμένη προκοστολόγηση (), σε ασάφειες του έργου [], σε επισφάλεια πληρωμών (), σε έλλειψη ενδιαφέροντος ([] και []), ή λόγω μη συμφέροντος κοστολογικά έργου ([] και []). Θα πρέπει να σημειωθεί επίσης, ότι σύμφωνα με την από 22.02.2011 απάντηση της προϊστάμενης αρχής, του κρίσιμου έργου, κατόπιν των από 16.2.2011 και 17.2.2011 επιστολών εταιρειών, κοινοποιούμενη και στις 32 εταιρείες που είχαν έως τότε πάρει τεύχη του διαγωνισμού, διευκρινίσθηκε ότι δεν υπήρχε υποχρέωση σύναψης υπεργολαβιών πριν τη διεξαγωγή του διαγωνισμού.

7. Επειδή, περαιτέρω, κατά τον επιτόπιο έλεγχο της ΓΔΑ στην εταιρεία ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ,

εντοπίστηκαν δύο πίνακες «excel» με στοιχεία εταιρειών που είχαν λάβει τεύχη δημοπράτησης του υπό εξέταση έργου και χειρόγραφες σημειώσεις, που συσχετιζαν τη συνάντηση στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» με το έργο αυτό. Ειδικότερα, εντοπίστηκε έγγραφο με χειρόγραφη σημείωση «Τετάρτη 5:00» στην 1η σελίδα αυτού. Επρόκειτο για δισέλιδο πίνακα (excel) με τίτλο: «ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ – ΕΡΓΟ: “5ο ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ ΛΑΜΙΑΣ”» και περιείχε 60 από τις 62 εταιρείες, οι οποίες είχαν παραλάβει τεύχη δημοπράτησης για τον εξεταζόμενο διαγωνισμό. Στην πρώτη στήλη του πίνακα εμφανιζόταν ο αύξων αριθμός («Α/Α»), στη δεύτερη στήλη («ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ») η επωνυμία των εταιρειών, η τρίτη στήλη είχε τίτλο «ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ Κον», η τέταρτη στήλη περιελάμβανε την τάξη πτυχίου της κάθε εταιρείας στα οικοδομικά («ΟΙΚΟ»), η πέμπτη στήλη την αντίστοιχη τάξη στα ηλεκτρομηχανολογικά Η/Μ («Η/Μ»), η έκτη στήλη την ημερομηνία λήξης της ενημερότητας των εργοληπτικών πτυχίων («ΛΗΞΗ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑΣ»), η έβδομη στήλη τον εκπρόσωπο της κάθε εταιρείας («ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ») και η όγδοη στήλη τον νομό δραστηριοποίησης («ΝΟΜΟΣ») κάθε εταιρείας. Υπήρχαν και άλλες στήλες στον πίνακα που δεν ήταν συμπληρωμένες, όπως («ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ», «ΕΝΤΟΠΙΟΤΗΤΑ», «ΜΕΣΑ», «ΕΞΩ»). Σημαντικό ενδιαφέρον παρουσίαζε η 3η στήλη «ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ Κον», η οποία, κατέγραφε την κατανομή των 60 αυτών εταιρειών σε 13 πρόσωπα – εκπροσώπους ορισμένων από αυτές, οι οποίοι είχαν αναλάβει να «ειδοποιήσουν» συγκεκριμένες εταιρείες ο καθένας και να τις ενημερώσουν, είτε σχετικά με τη συνάντηση στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ», είτε σχετικά με τον τρόπο κατανομής του έργου. Σε κάθε περίπτωση, το αντικείμενο της ειδοποίησης, όπως διακρίνεται και στον τίτλο του πίνακα, ήταν το υπό εξέταση έργο και η επικοινωνία έλαβε χώρα μεταξύ ανταγωνιστριών εταιρειών στη διεκδίκηση του έργου στον διαγωνισμό που επρόκειτο να πραγματοποιηθεί. Τα 13 αυτά πρόσωπα και οι εταιρείες που είχε αναλάβει να ειδοποιήσει ο καθένας από αυτούς, σύμφωνα με το συγκεκριμένο έγγραφο, ήταν: 1) ο [] της ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟ ΑΤΕΞΕΒΕ και της ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ 2020), τις εταιρείες: [], ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ 2020, ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, ΤΕΚΑ ΑΕ, ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ,[] , ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, [] , ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ, [] , ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΙΛΙΣΣΟΣ ΑΤΕ (προσφεύγουσα), 2) ο [] ΙΛΙΣΣΟΣ ΑΤΕ) τις εταιρείες: [], 3) ο [] εκπρόσωπος της [] την εταιρεία: [], 4) ο [] εκπρόσωπος της [] τις εταιρείες: [] 5) ο [] εκπρόσωπος της [] τις εταιρείες: [], 6) ο [] εκπρόσωπος της [] τις εταιρείες: [], 7) ο [] (εκπρόσωπος της [] τις εταιρείες: [], 8) ο [] (εκπρόσωπος της [] τις εταιρείες: [], 9) ο [] (εκπρόσωπος της [] τις εταιρείες: [] , 10) ο [] εκπρόσωπος της [] τις εταιρείες: [] , [], ΤΕΚΑΛ ΑΕ και [], 11) ο [] , την εταιρεία: [] , 12) ο [] τις εταιρείες : [] και 13) ο [] εκπρόσωπος της [] την εταιρεία : ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ. Στο άνω περιθώριο της πρώτης σελίδας του 1ου Πίνακα Excel, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, εντοπίζεται χειρόγραφη σημείωση «Τετάρτη 5:00», η οποία παραπέμπει στη συνάντηση στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ», η οποία πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 9.3.2011 στις 17:00. Τα 13 πρόσωπα που φέρονται να επικοινωνήσαν ή θα επικοινωνούσαν με τις εταιρείες, σύμφωνα με τον εν λόγω πίνακα, αποτελούσαν εκπροσώπους εταιρειών που είχαν λάβει τεύχη δημοπράτησης για το εξεταζόμενο έργο. Στον ίδιο πίνακα και μπροστά από τις επωνυμίες κάποιων εταιρειών εντοπίζονταν χειρόγραφα αύξοντες αριθμοί. Πιο συγκεκριμένα, μπροστά από την 23η γραμμή του πίνακα (ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ) είχε προστεθεί, χειρόγραφα, ο αριθμός 1, στην 30ή γραμμή () ο αριθμός 2, στην 38η γραμμή (ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ) ο αριθμός 3, στην 44η γραμμή (ΤΕΚΑΛ ΑΕ) ο αριθμός 4 και στην 58η γραμμή (ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ) ο αριθμός 5. Κατά την άποψη της Επιτροπής, οι χειρόγραφοι

αύξοντες αριθμοί αποτελούσαν ένα σχέδιο της προσυμφωνημένης σειράς μειοδοσίας για τον εξεταζόμενο διαγωνισμό (1. ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, 2. [], 3. ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ, 4. ΤΕΚΑΛ ΑΕ, 5. ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ), η οποία επαληθεύθηκε σε σημαντικό βαθμό, καθώς σύμφωνα με τα αποτελέσματα του διαγωνισμού, πρώτη μειοδότη και ανάδοχος του έργου ανακηρύχθηκε η Κ/Ξ ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ-ΛΑΤΟΜΙΚΗ, δεύτερη μειοδότη η Κ/Ξ ΩΡΙΩΝ-ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ, τέταρτη μειοδότη η ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ και πέμπτη μειοδότη η ΤΕΚΑΛ ΑΕ. Επίσης, κατά τον ίδιο επιτόπιο έλεγχο της Υπηρεσίας στην ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, εντοπίστηκε και δεύτερος πίνακας «excel», ήτοι έγγραφο αποτελούμενο από δισέλιδο πανομοιότυπο πίνακα, ο οποίος διέφερε σε ελάχιστα σημεία από τον πρώτο, με επισυναπτόμενη σελίδα με χειρόγραφες σημειώσεις. Ειδικότερα διέφερε από τον προηγούμενο μόνο στα εξής: Στη θέση α/α 26, όπου η [] είχε αντικαταστήσει την [], στη θέση α/α 39 η εταιρεία [] είχε αντικαταστήσει την [], στη θέση α/α 55 η εταιρεία [] είχε αντικαταστήσει την [] και στις θέσεις 61 και 62 είχαν προστεθεί οι εταιρείες [] και [], αντιστοίχως, όπως ακριβώς αναγράφονται στον κατάλογο της Προϊστάμενης Αρχής με τις εταιρείες που έλαβαν τεύχη δημοπράτησης. Μια επιπλέον διαφοροποίηση εντοπίστηκε στα ονόματα της στήλης «ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ Κον», στα οποία περιλαμβάνοντο και οι [] εκπρόσωπος της [], εταιρειών που είχαν λάβει τεύχη του διαγωνισμού. Στον εν λόγω πίνακα είχαν κυκλωθεί, χειρόγραφα, οι αύξοντες αριθμοί των εξής οκτώ (8) εταιρειών: ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ, ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ, ΤΕΚΑΛ ΑΕ, [], εκ των οποίων οι τέσσερις πρώτες υπέβαλαν προσφορά στο διαγωνισμό. Στην επισυναπτόμενη σελίδα, ο συντάκτης είχε μεταφέρει, χειρόγραφα, 12 αύξοντες αριθμούς οι οποίοι αντιστοιχούσαν στους αύξοντες αριθμούς μιας πρώτης επιλογής 12 εταιρειών από τις 62 του πίνακα. Οι εταιρείες αυτές ήταν οι: ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΑΤΕ, [], ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, [], ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, ΤΕΚΑ ΑΕ, και ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ. Από τις 12 αυτές εταιρείες οι μισές (6) είχαν κυκλωμένους χειρόγραφα τους αύξοντες αριθμούς τους («α/α»). Οι έξι αυτές εταιρείες (ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, ΤΕΚΑ ΑΕ, [] και ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ), μαζί με τη ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ (με την οποία συνέστησε κοινοπραξία η ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ), ταυτίζονταν με τις εταιρείες που καταγγέλλθηκαν στην ανυπόγραφη καταγγελία της 13.3.2011. Οι έξι αυτές εταιρείες με την ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ και την ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ φαίνεται ότι αποτελούσαν την προσυμφωνημένη επιλογή συμμετοχής στο διαγωνισμό, στην οποία κατέληξαν οι εταιρείες μετά από διαπραγματεύσεις κατά τη συνάντηση στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ». Στην ίδια σελίδα, χειρόγραφα, φαίνεται ότι οι έξι ανωτέρω εταιρείες είχαν λάβει και σειρά μειοδοσίας, με το 1 να αποδίδεται στην ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, το 2 στην ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, το 3 στη ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, το 4 στην ΤΕΚΑ ΑΕ, το 5 στην [], ενώ η 6η θέση εμφανιζόταν κενή, αλλά προφανώς αντιστοιχούσε στην επίσης ως άνω κυκλωμένη ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ. Τέλος, στο δεξιό και άνω τμήμα της σελίδας, οι αύξοντες αριθμοί των τριών πρώτων εταιρειών ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ και ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ είχαν μπει χειρόγραφα σε πλαίσιο, κάτω από το οποίο, διακρίνονται οι εγγραφές «50.000» και αυτό των «70.000 με τιμολόγιο», οι οποίες αναφέρονταν σε αποζημίωση των εταιρειών που είτε δεν θα υπέβαλαν προσφορές είτε θα υπέβαλαν εικονικές. Σημειώνεται ότι η ανωτέρω προσυμφωνημένη σειρά κατάταξης των τριών πρώτων εταιρειών επαληθεύθηκε από τα αποτελέσματα του διαγωνισμού, καθώς πρώτη μειοδότη και ανάδοχος ανακηρύχθηκε η Κ/Ξ ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ-ΛΑΤΟΜΙΚΗ, δεύτερη μειοδότη η Κ/Ξ ΩΡΙΩΝ-ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ και τρίτη μειοδότη η ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ. Ενόψει αυτών, η ΕΑ έκρινε ότι και από τα ανωτέρω στοιχεία υπήρχαν σοβαρές ενδείξεις ότι οι εταιρείες είχαν προσυμφωνήσει τη σειρά των μειοδοτών του διαγωνισμού, η οποία

επαληθεύθηκε σε σημαντικό βαθμό, καθώς η [] αντικαταστάθηκε από τις ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ και [] .

8. Επειδή, επίσης, κατά τον έλεγχο στην εταιρεία ΤΕΚΑ ΑΕ, εντοπίστηκε εισερχόμενο μήνυμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mail) με επισυναπτόμενο σχέδιο υπεργολαβικού συμφωνητικού με τίτλο «ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΩΝ ΛΑΜΙΑ_ΙΛΙΟΝ.doc» και αποστολέα [] ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ (μέλος της αναδόχου Κ/Ξ). Αποδέκτες του μηνύματος ήταν οι 5 από τις 10 εταιρείες (Οι 4 εξ αυτών ως 2 κοινοπραξίες) που υπέβαλαν προσφορά στο διαγωνισμό, δηλαδή οι ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, ΤΕΚΑ ΑΕ, ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, ΤΕΚΑ ΑΕ και ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ. Η αποστολή του ηλεκτρονικού μηνύματος έγινε στις 10.3.2011, μια ημέρα μετά τη συνάντηση στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» και ώρα 12:04 μ.μ. και είχε θέμα: «Συμφωνητικό για το έργο της Λαμίας». Το περιεχόμενο του μηνύματος ήταν το εξής: «Παρακαλώ όπως μου συμπληρώσετε τα στοιχεία που αφορούν την εταιρεία σας. Ευχαριστώ εκ των προτέρων. []. Στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση. []». Συναφής ήταν η χειρόγραφη σημείωση «[]» στο φύλλο της Πέμπτης 10 Μαρτίου 2011, του ημερολογίου της [] ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, στα γραφεία της οποίας εντοπίστηκε το ανωτέρω μήνυμα κατά τον επιτόπιο έλεγχο της ΓΔΑ. Το αυτό μήνυμα με το επισυναπτόμενο συμφωνητικό εντοπίστηκε και στην ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ και συγκεκριμένα στον ηλεκτρονικό υπολογιστή (Η/Υ) [], στην οποία είχε προωθηθεί στις 14:26 μ.μ. της ίδιας ημέρας από την [], υπάλληλο της εταιρείας] αυτής. Το ίδιο μήνυμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με το επισυναπτόμενο συμφωνητικό βρέθηκε και κατά τον έλεγχο στην εταιρεία ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, η οποία ήταν μια από τους παραλήπτες του μηνύματος, και συγκεκριμένα στον Η/Υ []. Η τελευταία μάλιστα είχε απαντήσει στο μήνυμα της [] την ίδια μέρα και ώρα 12:08 μ.μ., γνωστοποιώντας την επωνυμία, τη διεύθυνση και τα τηλέφωνα της εταιρείας ΠΙΜΕΡ ΑΤΕ, η οποία, σύμφωνα με την από 17.4.2013 κατάθεση του [], [ήταν εταιρεία ιδίων συμφερόντων με την ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, []. Η τόσο άμεση απάντηση της ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ στην πρόσκληση της ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ σε σχέση με τη σύσταση υπεργολαβικού μεταξύ της αναδόχου κοινοπραξίας και της ΠΙΜΕΡ ΑΤΕ καθώς και η χειρόγραφη σημείωση της [] για το ίδιο θέμα, στην οποία αναφερόταν: «(ΤΗΛ BOSS) να τον πάρει το Boss. Ισχύει το ραντεβού στις 10πμ ΙΛΙΣΣΟΣ ξενοδοχείο», καταδείκνυε ότι είχε προσυμφωνηθεί η υπογραφή συμφωνητικού για τον εν λόγω διαγωνισμό. Επίσης, κατά τον έλεγχο στη ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ και στο γραφείο [], εντοπίστηκε εκτυπωμένο το ίδιο σχέδιο συμφωνητικού, γεγονός το οποίο καταδείκνυε ότι το συγκεκριμένο συμφωνητικό δεν πέρασε απαρατήρητο από την εταιρεία αυτή, απεναντίας η ύπαρξή του ήταν σε γνώση των επιτελικών στελεχών της. Επιπλέον, κατά τον έλεγχο στην ίδια εταιρεία (ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ) και συγκεκριμένα στον γραφείο [] (γραμματέως) εντοπίστηκε η από 11.3.2011 και ώρα 14:58 τηλεομοιοτυπία που είχε αποσταλεί από την ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ (από τον αριθμό []) με σημείωση «υπόψη του []» της ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, στην οποία επισυναπτόταν ανυπόγραφο, αλλά συμπληρωμένο με τα στοιχεία της ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, ως υπεργολάβου και προσαρμοσμένο στις εργασίες Η/Μ, το ιδιωτικό συμφωνητικό υπεργολαβίας (με την ανάδοχο Κ/Ξ, ήτοι την ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ-ΛΑΤΟΜΙΚΗ) που είχε αποστείλει []. Σχετικά, στην από 17.4.2013 κατάθεσή του ο [] της ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ ανέφερε ότι έλαβαν το σχέδιο ιδιωτικού συμφωνητικού που είχε στείλει η [], το μετέτρεψαν σε αυτό που τους ενδιέφερε, δηλαδή τις ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες και προσπάθησαν μέσω της ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ να ενημερώσουν και τις υπόλοιπες εταιρείες, ενώ, επιπλέον ανέφερε ότι θεώρησε τα δύο αυτά συμφωνητικά ως σχέδια που πιθανώς εστάλησαν προς διατύπωση πρότασης

εργολαβίας, ή τα ζήτησαν οι ίδιοι για να τα χρησιμοποιήσουν ως πρότυπα. Αντίστοιχο μήνυμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας εντοπίστηκε κατά τον έλεγχο της Υπηρεσίας στην εταιρεία ΤΕΚΑΛ ΑΕ και συγκεκριμένα στον Η/Υ [] με αποστολέα [] ([] ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ) και αποδέκτες τους: [] της ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ, [] της ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, [] της ΤΕΚΑΛ ΑΕ και [] της ΩΡΙΩΝ. Το εν λόγω μήνυμα στάλθηκε στις 10.3.2011 και ώρα 12:16 μ.μ., είχε θέμα: «Υπόδειγμα συμφωνητικού για το έργο της Λαμίας» και επισυναπτόμενο έγγραφο με τίτλο: «ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΩΝ ΛΑΜΙΑ_ΙΛΙΟΝ.doc», το οποίο είναι το ιδιωτικό συμφωνητικό που εντοπίστηκε στην εταιρεία ΤΕΚΑ ΑΕ, με τη μοναδική διαφορά, σε σχέση με το πρώτο μήνυμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, ότι ως νόμιμος εκπρόσωπος της Κ/Ξ και εγγυητής εμφανίζεται, αντί του [] της ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, ο [] της ΛΑΤΟΜΙΚΗΣ ΑΤΕ (έτερο μέρος της αναδόχου Κ/Ξ). Επομένως, προέκυψε ότι το εν λόγω μήνυμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας με το επισυναπτόμενο συμφωνητικό υπεργολαβίας στάλθηκε από την ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ στις 8 από τις λοιπές 10 εταιρείες (ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, ΤΕΚΑΛ ΑΕ, ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ΤΕΚΑ ΑΕ, ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ, ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ και ΩΡΙΩΝ) που συμμετείχαν στο διαγωνισμό ως προσφοροδότες. Το μήνυμα αυτό, το απόγευμα της ίδιας ημέρας και ώρα 6:46 μ.μ. προωθήθηκε από [] της ΤΕΚΑΛ ΑΕ) στον [] της ΤΕΚΑΛ ΑΕ). Οι δυο εκδόσεις του υπεργολαβικού συμφωνητικού, ήτοι του πρώτου και δεύτερου μηνύματος ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, είχαν συμπληρωμένη την επωνυμία της αναδόχου Κ/Ξ, ενώ το πεδίο των στοιχείων της υπεργολάβου εταιρείας ήταν κενό προς συμπλήρωση από τους παραλήπτες του. Το αντικείμενο του συμφωνητικού στο άρθρο 1 αυτού οριζόταν ως «σύμπραξη και συνεκτέλεση του έργου». Ωστόσο, όπως ήδη αναφέρθηκε, δεν υπήρχε υποχρέωση από τη διακήρυξη του διαγωνισμού για σύναψη υπεργολαβικών σχέσεων για την εκτέλεση του έργου. Στο ίδιο συμφωνητικό και συγκεκριμένα στο άρθρο παρ. 2.4. προβλεπόταν ότι σε περίπτωση που οποιοδήποτε μέλος της συμφωνίας δεν ήθελε να προχωρήσει την υπεργολαβία, τότε συμφωνείτο εκ των προτέρων ότι έναντι των εξόδων και μέρους των αναμενόμενων κερδών ο υπεργολάβος θα ελάμβανε συγκεκριμένη αποζημίωση από την ανάδοχο Κ/Ξ. Στο άρθρο 3 προβλεπόταν το ύψος της αποζημίωσης του υπεργολάβου, καθώς και η εγγύηση της διασφάλισης της πληρωμής του με την έκδοση οπισθογραφημένης επιταγής από το ([]), οποίος είχε το ρόλο του εγγυητή. Η επιταγή προεβλέπετο να παραδοθεί με την υπογραφή του συμφωνητικού και να επιστραφεί σε περίπτωση που η συμφωνία υλοποιηθεί, καθώς και, σε περίπτωση παράτασης της προθεσμίας να προσαρμοσθεί αναλόγως και η ημερομηνία της διασφαλιστικής επιταγής. Το συγκεκριμένο στοιχείο συνδεόταν και με τη χειρόγραφη σημείωση που βρέθηκε σε έγγραφο του [] της ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ)], εντοπισθέν στον έλεγχο της εταιρείας ΤΕΚΑ ΑΕ, στο οποίο γινόταν αναφορά/διάκριση σε «50.000...» και «70.000 με τιμολόγιο». Κατά τον δεύτερο επιτόπιο έλεγχο στην εταιρεία ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ στις 14.4.2011, διαπιστώθηκε ότι η [] είχε διαγράψει την αποστολή των ανωτέρω απεσταλμένων ηλεκτρονικών μηνυμάτων από τον προσωπικό της λογαριασμό, ισχυριζόμενη στην από 14.4.2011 κατάθεσή της ότι της δόθηκε από τον [] (εκπρόσωπο της ανωτέρω εταιρείας) ένα αρχείο και κάποιος παραλήπτες ώστε να σταλεί σε αυτούς με e-mail καθώς και ότι ο λόγος που εστάλη από το προσωπικό της e-mail ήταν τα συχνά προβλήματα στους υπολογιστές της εταιρείας και τα e-mail. Πρόσθεσε ότι δεν θυμόταν εάν απάντησαν οι συγκεκριμένοι παραλήπτες, θυμόταν ότι δεν αποθήκευσε κάτι στον υπολογιστή ούτε τύπωσε κάτι για να το χρησιμοποιήσει η ίδια ή άλλος, καθώς και ότι δεν είχε στην κατοχή της συμπληρωμένο ιδιωτικό συμφωνητικό από κάποια εκ των εταιρειών που ήταν παραλήπτες,

ενώ ισχυρίσθηκε ότι δεν γνώριζε [] της ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ) που αναφέρονταν στο εν λόγω ηλεκτρονικό μήνυμα αλλά ούτε και το περιεχόμενο του συνημμένου αρχείου, καθώς και ότι αυτά διεγράφησαν στη συνέχεια, ως άχρηστα. Σχετικώς, ισχυρίσθηκε ότι για το έργο «5ο Λύκειο Λαμίας (Τμ Α1 και Β)», δεν ήταν απόλυτα διευκρινισμένο εάν θα έπρεπε να ακολουθηθεί η διαδικασία της υπεργολαβίας, ενώ ανέφερε ότι για να καλυφθεί η πιθανότητα υποχρεωτικής υπεργολαβίας και προκειμένου να διασφαλίσει τη συμμετοχή της εταιρείας στο διαγωνισμό με εργολήπτη υπεργολάβο, ο [] συνήθιζε να επικοινωνεί με υποψήφιους υπεργολάβους, προκειμένου να καλύψει όλες τις πιθανότητες λόγω του περιορισμένου αριθμού υποψηφίων εργοληπτών, κατόχων ΜΕΕΠ. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι το κείμενο-περιεχόμενο της προκήρυξης από την α' φάση (1.3.2011) στη β' φάση (14.3.2011) δεν είχε αλλάξει και ήταν γνωστό στις εταιρείες, τουλάχιστον από τις 22.2.2011, ότι η σύναψη υπεργολαβίας δεν ήταν υποχρεωτική για την κατασκευή του έργου (σχετ. τα αναφερόμενα στην 6η σκέψη της παρούσας), ενώ εκείνες που συμμετείχαν τελικά στο διαγωνισμό (με εξαίρεση μόνο την εταιρεία ΠΑΤΙΔΗΣ ΑΤΕ), είχαν λάβει το σχέδιο συμφωνητικού υπεργολαβίας από την ανάδοχο Κ/Ξ (με ηλεκτρονική αλληλογραφία από []), τέσσερις ημέρες πριν την διεξαγωγή του διαγωνισμού, με συμπληρωμένα τα στοιχεία της αναδόχου, στοιχείο το οποίο καταδείκνυε και αυτό, μεταξύ άλλων, ότι ήταν εκ των προτέρων γνωστό και προσυμφωνημένο το αποτέλεσμα. Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται από το γεγονός ότι η αποστολή του εν λόγω σχεδίου σύμβασης προς τις εταιρείες έλαβε χώρα σε μεταγενέστερο χρονικά στάδιο από τη ρητή αρνητική απάντηση της Προϊστάμενης Αρχής σχετικά με την υποχρέωση υπογραφής υπεργολαβικών συμβάσεων για την κατασκευή του έργου. Ταυτόχρονα, το γεγονός ότι παραλήπτες του εν λόγω σχεδίου συμφωνητικού υπήρξαν μόνο οι εταιρείες οι οποίες τελικά κατέθεσαν προσφορά στο διαγωνισμό και όχι άλλες, καταρρίπτει, κατά την ΕΑ, τον ισχυρισμό ότι η εν λόγω αποστολή του μηνύματος ηλεκτρονικής αλληλογραφίας έλαβε χώρα στο πλαίσιο αναζήτησης συνεργασιών, καθώς, αφενός θα υπήρχαν στους παραλήπτες του συμφωνητικού και εταιρείες που δεν έλαβαν μέρος τελικά στο διαγωνισμό και αφετέρου το έργο, όπως αποδείχθηκε, ολοκληρώθηκε χωρίς υπεργολαβίες στο σύνολό του. Τα ανωτέρω, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στο σχέδιο του υπεργολαβικού συμφωνητικού, που στάλθηκε από τα μέλη της Κ/Ξ μερικές μέρες πριν το διαγωνισμό μόνο στις εταιρείες που συμμετείχαν σε αυτόν και ήταν συμπληρωμένο με την επωνυμία του αναδόχου, προβλεπόταν η διασφάλιση του υπεργολάβου στην περίπτωση αθέτησης της συμφωνίας με επισυναπτόμενη σε αυτό επιταγή, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο σκοπός αποστολής του εν λόγω συμφωνητικού δεν ήταν η διερεύνηση ενδεχόμενων συνεργασιών με τη μορφή υπεργολαβίας (όπως αναφέρουν στις καταθέσεις τους οι εταιρείες), αλλά η διασφάλιση της αποζημίωσης των εταιρειών - προσφοροδοτών που έλαβαν μέρος στην προσχεδιασμένη δημοπράτηση του έργου, και συμφώνησαν να υποβάλλουν εικονική προσφορά. Κατά την ΕΑ, η συγκεκριμένη πρακτική μεταξύ κατασκευαστικών εταιρειών είχε ακολουθηθεί και σε άλλες περιπτώσεις διαγωνισμών κατασκευής δημοσίων έργων στο πρόσφατο παρελθόν, όπως προέκυπτε από την υπ' αρ. 642/2017 απόφαση διευθέτησης της Ολομέλειας της ΕΑ επί της αυτεπάγγελτης έρευνας σε διαγωνισμούς δημοπράτησης δημόσιων έργων υποδομής, ιδίως οδοποιίας, εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης οδικών αξόνων, κατασκευής νέων αυτοκινητοδρόμων, συγκοινωνιακών έργων, καθώς επίσης και από την υπ' αρ. 644/2017 απόφαση της Ολομέλειας της Ε.Α. επί της αυτεπάγγελτης έρευνας σχετικά με διαγωνισμούς δημοπράτησης δημοσίων έργων του Νομού Πέλλας. Με τον συγκεκριμένο μηχανισμό,

εξασφαλίστηκε, εν προκειμένω, κατά την ΕΑ, η αποζημίωση των εταιρειών που συμμετείχαν στο διαγωνισμό και υπέβαλαν εικονική προσφορά ή προσφορά κάλυψης προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχής έκβαση του διαγωνισμού υπέρ της αναδόχου Κ/Ξ. Από την άλλη, η καταστολή προσφοράς από άλλες, επίσης ερευνώμενες εταιρείες, οι οποίες έλαβαν τεύχη δημοπράτησης, ενδεχομένως εξέδωσαν και εγγυητικές επιστολές, αλλά απείχαν τελικά από τη διαδικασία υποβολής προσφορών, εξασφαλίστηκε είτε με την απειλή τους, όπως σαφώς αναφέρθηκε στην ανώνυμη επιστολή, είτε με την «αποζημίωσή» τους, με τη μορφή χρηματικού ανταλλάγματος που δόθηκε από την ανάδοχο Κ/Ξ, το ύψος της οποίας συμφωνήθηκε στη συνάντηση στο Ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ», όπως αποτυπώθηκε στις χειρόγραφες σημειώσεις που εντοπίστηκαν σε έγγραφο που συλλέχθηκε από την ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ «50.000 ...» και «70.000 με τιμολόγιο».

9. Επειδή, σχετικά με τις προσφερόμενες εκπτώσεις στον επίμαχο διαγωνισμό, οι εκπρόσωποι των εταιρειών που υπέβαλαν προσφορές, με τα σχετικά απαντητικά έγγραφά τους, θεώρησαν εύλογο το ύψος της έκπτωσης που προσφέρθηκε (από 12,77% έως 5,00%) επικαλούμενοι λόγους όπως τον διαφορετικό τόπο εκτέλεσης του έργου από αυτόν της έδρας τους λόγω αυξημένου κόστους μεταφοράς και εγκατάσταση μέσων και προσωπικού, τις καθυστερήσεις πληρωμής των πιστοποιήσεων, την ανάγκη εξασφάλισης των κερδών τους κ.λπ. Σημειωτέον ότι, σύμφωνα με μελέτες αντιστοιχών έργων (κατασκευής σχολικών κτιρίων, με εργασίες οικοδομικές και Η/Μ, προϋπολογισμού μεγαλύτερου των 2.000.000 ευρώ, κατά την περίοδο 2008-2013), τα οποία δημοπρατήθηκαν στο σύνολο της χώρας, προέκυψε ότι, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, οι προσφερόμενες εκπτώσεις από τους αναδόχους, σύμφωνα με τις απαντήσεις της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και των εταιρειών που συμμετείχαν στους διαγωνισμούς των έργων αυτών σε εθνικό επίπεδο, ήταν κατά πολύ μεγαλύτερες από το 12,77% που προσέφερε η ανάδοχος Κ/Ξ του εν λόγω έργου. Ειδικότερα, όπως προέκυψε από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας, σε διαγωνισμούς αντιστοιχών έργων, όπως π.χ. στην «Ανέγερση του 16ου Δημοτικού Σχολείου Λαμίας» προϋπολογισμού 2.500.000 ευρώ, ο οποίος διενεργήθηκε στις 23.2.2009 και στο «Ενιαίο Σχολικό Συγκρότημα (Γυμνάσιο – Λύκειο) Λαμίας» προϋπολογισμού 10.852.800 ευρώ, ο οποίος διενεργήθηκε στις 19.1.2010, τα αντίστοιχα ποσοστά έκπτωσης των αναδόχων εταιρειών ήταν ιδιαίτερα υψηλά (54,15% για τη [] και 53,77% για τη [] αντίστοιχα). Εξάλλου, από την επεξεργασία των συγκρίσιμων στοιχείων, που προσκόμισαν οι ερευνώμενες εταιρείες αφενός και η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αφετέρου, σχετικά με δημοπρατηθέντα έργα κατασκευής σχολικών κτιρίων, προϋπολογισμού μεγαλύτερου των 2.000.000 ευρώ, κατά την περίοδο 2008-2013, έργα τα οποία είναι σαφώς συγκρίσιμα με το υπό κρίση έργο, επιλέχθηκαν 99 διαγωνισμοί που αφορούσαν είτε ανέγερση κτιρίων είτε προσθήκη αιθουσών με εργασίες οικοδομικές και Η/Μ [εκ των οποίων οι σαράντα ένα (41) αφορούσαν σχολικά κτίρια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνασίων – λυκείων – ΤΕΕ), όπως το επίδικο έργο, οι τριανταπέντε (35) ανεγέρσεις κτιρίων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων), οι δέκα (10) κτίρια τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (πανεπιστημίων και ΤΕΙ), οι επτά (7) την κατασκευή βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, οι πέντε (5) την κατασκευή σχολικών συγκροτημάτων δημοτικών-γυμνασίων-λυκείων και ένας (1) την κατασκευή σχολικής εστίας], από τους οποίους προέκυψε ότι μόνο σε 11 περιπτώσεις η έκπτωση ήταν χαμηλότερη του 30% ενώ στις υπόλοιπες 88 αυτή κυμάνθηκε

από 40% έως 60%. Η μέση έκπτωση του συνόλου των 99 έργων της εξεταζόμενης περιόδου ήταν 41,7%, με τυπική απόκλιση της τάξης του 12,9%, γεγονός το οποίο έδειχνε ότι οι προσφερόμενες εκπτώσεις κυμαίνονταν από 28,8% έως 54,6%, κατά μέσο όρο. Ανάλογα συμπεράσματα προέκυψαν και από την διαχρονική εξέλιξη της μέσης ετήσιας έκπτωσης κατά την εξεταζόμενη περίοδο, η οποία κυμάνθηκε από 37,4% έως 48,4%.

10. Επειδή, έπειτα από την ολοκλήρωση της έρευνας για τυχόν ύπαρξη αντιανταγωνιστικών συμπεριφορών των εταιρειών, η ΕΑ κοινοποίησε στις εμπλεκόμενες εταιρείες τη με αρ. πρωτ. 1967/26.3.2018 εισήγηση του αρμόδιου εισηγητή, προς συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον της Ολομέλειας της ΕΑ. Εξ αυτών οι ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ, ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, ΩΡΙΩΝ ΑΤΕ και ΤΕΚΑ ΑΕ εκδήλωσαν εγγράφως το ενδιαφέρον τους για διερεύνηση της δυνατότητας υπαγωγής τους στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών (ΔΔΔ), καταθέτοντας σχετικά αιτήματα, κατά την παράγραφο 30 της υπ' αρ. 628/2016 απόφασης της ΕΑ με θέμα «Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία για τη διευθέτηση διαφορών σε υποθέσεις οριζοντίων συμπράξεων κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 ή/και του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη ΣΛΕΕ» (Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Οι σχετικές προτάσεις, κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 27 της ανωτέρω απόφασης της ΕΑ περιελάμβαναν, μεταξύ άλλων, την ανεπιφύλακτη παραδοχή με σαφείς όρους που δεν επιδέχονταν παρερμηνεία, της συμμετοχής τους στην παράβαση του άρθρου 1 του ν. 703/1977 (εφαρμοστέου σε αυτή την περίπτωση) και της ευθύνης που συνεπαγόταν για κάθε μία η συμμετοχή της στην εν λόγω παράβαση, καθώς και την αποδοχή της μεθοδολογίας υπολογισμού του επιβλητέου προστίμου. Ακολούθως η ΕΑ, με την 674/2018 απόφασή της, αφού διαπίστωσε την τέλεση της παράβασης του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 εκ μέρους των συμμετεχουσών στη ΔΔΔ εταιρειών, επέβαλε σ' αυτές συνολικό πρόστιμο 244.787,40 ευρώ, περαιτέρω δε, τις υποχρέωσε να παραλείπουν στο μέλλον την παράβαση αυτή. Στην προαναφερόμενη απόφαση διευκρινιζόταν ρητά, μεταξύ άλλων, ότι η αξιολόγηση της τυχόν συμμετοχής και της ευθύνης εταιρειών που δεν είχαν υποβάλει Πρόταση Διευθέτησης Διαφοράς δεν συνιστούσε αντικείμενο της σχετικής Εισήγησης, ενώ οι αξιολογήσεις που έγιναν από την Ε.Α. στην υπόθεση επουδενί επιδρούσαν στο ζήτημα της αξιολόγησης της τυχόν συμμετοχής και της ευθύνης εταιρειών που δεν υπέβαλαν Πρόταση Διευθέτησης Διαφοράς, καθώς και ότι τυχόν παράθεση αποδεικτικών στοιχείων του φακέλου με αναφορές σε εταιρίες που δεν είχαν υποβάλει Πρόταση Διευθέτησης Διαφοράς σε καμία περίπτωση δεν προκατελάμβανε την κρίση της ΕΑ ως προς τη συμμετοχή και την ευθύνη των εταιρειών αυτών (υποσημειώσεις 19 και 46).

11. Επειδή, κατά την ακροαματική διαδικασία που έλαβε χώρα στις 23.7.2019, σχετικά με τις λοιπές οκτώ εταιρείες οι οποίες ελέγχθηκαν, προκειμένου να τους αποδοθούν τυχόν ευθύνες (ήτοι τις ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, ΤΕΚΑΛ ΑΕ, ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ, ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟ ΑΤΕΞΕΒΕ, ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΑΤΕ, ΣΤΑΘΗΣ ΚΟΚΚΙΝΗΣ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ 2020 ΑΤΕ και προσφεύγουσα (ΙΛΙΣΣΟΣ ΑΤΕ)], δημεύθησαν τα εξής: α) [] της ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ [] κατέθεσε ότι οι εκπτώσεις στα έργα συνήθως είναι ανάλογες με το προφίλ της κάθε εταιρείας, ότι η εταιρεία του ουδέποτε ανέλαβε έργο εκτός της έδρας της (Ν. Αχαΐας), αλλά ούτε και οικοδομικό έργο διότι συνήθως προσφέρει χαμηλή έκπτωση, ενώ σχετικά με τη συνάντηση στο ξενοδοχείο ΙΛΙΣΣΟΣ, ο ίδιος δεν παρευρέθηκε. Επίσης δήλωσε ότι το πρώτο

μήνυμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας δεν το είχε δει ο ίδιος ή ο πατέρας του (συνεργάτης από παλιά τόσο της ήδη προσφεύγουσας όσο και της ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ 2020) και γι' αυτό η αποστολέας [] επέμενε να τους βρει. β) [], αντιστοίχως, της εταιρείας ΤΕΚΑΛ ΑΕ, δήλωσαν, ο μὲν πρώτος ότι η ενασχόλησή τους με το συγκεκριμένο έργο έγινε κατόπιν όχλησης από συνάδελφο μηχανικό στη Λαμία, ενώ, ενόψει του ότι το έργο ήταν εκτός Αττικής ήταν συντηρητικοί ως προς την έκπτωση που προσέφεραν, καθώς και ότι ουδείς από την εταιρεία παρευρέθηκε στη συνάντηση στο ξενοδοχείο ΙΛΙΣΣΟΣ, ενώ ο δεύτερος, σχετικώς με το αποσταλλέν από την ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ στην ΤΕΚΑΛ ΑΕ συμφωνητικό, δήλωσε ότι το θεώρησε συνήθη διαδικασία καθώς και ότι από τη γραμματέα της εταιρείας ζητήθηκε ένα σχέδιο τέτοιου συμφωνητικού, αίτημα το οποίο διεκπεραιώθηκε από την ίδια τη γραμματέα, με δική της έρευνα, χωρίς περαιτέρω ενασχόληση από κάποιο στέλεχος της εταιρείας, παρ' ότι, σύμφωνα με παρατήρηση μέλους της ΕΑ, η εν λόγω εταιρεία είχε εδραιωμένη θέση στην αγορά και είχε αναλάβει έργα της COSCO, με συνέπεια τέτοια συμφωνητικά να πρέπει να είχε άμεσα διαθέσιμα. γ) [] της ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, υποστήριξε τη μη παρουσία του στη συνάντηση στο ξενοδοχείο ΙΛΙΣΣΟΣ []. Σχετικώς δε με το πρώτο μήνυμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (το οποίο απαντήθηκε 4 λεπτά αργότερα για λογαριασμό της ΠΙΜΕΡ, εταιρείας []) ισχυρίστηκε ότι στάλθηκε στην ΠΙΜΕΡ κι όχι στη ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ διότι είχαν την ίδια διεύθυνση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας παρ' ότι ήταν ανεξάρτητες εταιρείες, καθώς και ότι η λέξη «BOSS» που [] βρέθηκε σε σημείωση συνταχθείσα από [] της ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ αναφερόταν στα []. δ) οι [] της ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ και [], κατέθεσαν ότι η εταιρεία ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ δεν είχε ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μέχρι το Φεβρουάριο του 2011, ότι ο [] της ίδιας εταιρείας) δεν μπορούσε να απαντήσει στο αποσταλλέν από την ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ ηλεκτρονικό μήνυμα, γιατί δεν γνώριζε από υπολογιστές, καθώς και ότι ο ανωτέρω έλειπε στον [] κατά τον κρίσιμο χρόνο κι έτσι δεν μπορούσε να έχει λάβει μέρος στη συνάντηση στο ξενοδοχείο ΙΛΙΣΣΟΣ. ε) ο [], συνεργάτης της προσφεύγουσας, κατέθεσε ότι η ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΙΛΙΣΣΟΣ ΑΤΕ ουδέποτε είχε ασχοληθεί με άλλα έργα πέραν αυτών του Υπ. Πολιτισμού, χωρίς να επιβεβαιώσει την αιτία συνάντησης στο ξενοδοχείο ΙΛΙΣΣΟΣ. Ο [] της προσφεύγουσας, κατέθεσε ότι η εν λόγω συνάντηση έλαβε χώρα με σκοπό τη συζήτηση συνδικαλιστικών θεμάτων (παρά το γεγονός των διαφωνιών της ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ ΑΤΕ με τη ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟ ΑΤΕΞΕΒΕ σε συνδικαλιστικό επίπεδο). Επίσης ανέφερε ότι κάποιοι εκπρόσωποι και στελέχη εταιρειών που συμμετείχαν στη συνάντηση παρέμειναν στο ξενοδοχείο σε ξεχωριστή αίθουσα με κλειστή πόρτα, στην οποία συνάντηση ο ίδιος δεν γνωρίζει τι συζητήθηκε διότι δεν παρευρέθηκε. Ο [], επίσης μάρτυρας της προσφεύγουσας, υποστήριξε την εκδοχή ότι πληροφορήθηκε ότι η ανωτέρω συνάντηση έγινε για συνδικαλιστικούς λόγους, παρ' ότι δεν ήταν σε θέση να αποκλείσει ότι ενδεχομένως έγινε με σκοπό τη συνεννόηση ως προς τον τρόπο χειραγώγησης του κρίσιμου διαγωνισμού. Κατά την επανάληψη της ακροαματικής διαδικασίας (στις 23.1.2020), οι καταθέσεις περιορίστηκαν στο ύψος των εκπτώσεων που προσφέρθηκαν, επαναλαμβάνοντας κατ' ουσία τους ισχυρισμούς των ελεγχομένων εταιρειών που είχαν ως άνω προβληθεί με τις απαντητικές επιστολές τους.

12. Επειδή, η ΕΑ, λαμβάνοντας υπόψη τις ως άνω διαπιστώσεις των ελέγχων που προηγήθηκαν και τα συμπεράσματα αυτών, όπως αναφέρθηκαν στις υπ' αρ. 5-9 σκέψεις της παρούσας και τα κατατεθέντα στην πιο πάνω ακροαματική διαδικασία, εξέδωσε την υπ' αρ. 715/2020 (προσβαλλόμενη απόφαση). Ειδικότερα, έλαβε υπόψη ότι η προσφεύγουσα ΙΛΙΣΣΟΣ ΑΤΕ: α) είχε λάβει τεύχη δημοπράτησης για τον κρίσιμο διαγωνισμό, β) συμμετείχε

στη συνάντηση στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ», η οποία, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην 5η σκέψη της παρούσας, είχε αντιανταγωνιστικό περιεχόμενο. Μάλιστα, ενόψει του ότι η εν λόγω εταιρεία ήταν ιδίων συμφερόντων με το ανωτέρω ξενοδοχείο [η μετοχική σύνθεση της ΙΛΙΣΣΟΣ ΑΤΕ κατά το έτος 2011 αποτελούνταν από τις μετοχές [], ήτοι [], με [] μετοχές [], ενώ του ανωτέρω ξενοδοχείου ήταν μέχρι τις 29.9.2011 (ήτοι και κατά τον κρίσιμο της συνάντησης χρόνο), το [] μετοχών [] και από τις 30.9.2011, [], η ίδια είχε ιδιαίτερο ρόλο στη διευκόλυνση της οργάνωσης του σχεδίου καθώς παρείχε την αίθουσα για την εν λόγω συνάντηση και γ) αναφερόταν στους δύο ευρεθέντες πίνακες «excel», ως μία από τις εταιρείες που είχε λάβει τεύχος δημοπράτησης, ενώ [] ήταν ένα από τα πρόσωπα που καταγραφόταν στη στήλη των εγγράφων «excel», τα οποία είχαν αναλάβει να ειδοποιήσουν άλλες εταιρείες (συγκεκριμένα τις εταιρείες [] σύμφωνα με τον πρώτο και δεύτερο πίνακα «excel», αντίστοιχα) προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες συνεννοήσεις για τη νόθευση του διαγωνισμού, οι οποίες θα ελάμβαναν χώρα την Τετάρτη 9.3.2011, στις 5.00 το απόγευμα, ώστε να υποβληθούν οι σχετικές προσφορές σύμφωνα με την προτεινόμενη σειρά των προαναφερομένων πινάκων «excel». Από τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με τους εν λόγω πίνακες οι οποίοι καθόριζαν τις εταιρείες που θα υπέβαλαν προσφορές στον ένδικο διαγωνισμό, τη μη υποβολή προσφορών από εταιρείες, παρ' ότι είχαν λάβει τεύχη δημοπράτησης και είχαν προβεί σε προπαρασκευαστικές πράξεις [έκδοση εγγυητικών επιστολών (όπως η εταιρεία ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ), αποφάσεις Δ.Σ. περί συμμετοχής τους κ.λπ.] και λαμβανομένου υπόψη του χρόνου που μεσολάβησε μεταξύ της αρχικής και της επαναληπτικής διαδικασίας, ο οποίος ανερχόταν σε μόλις 13 ημέρες, ήτοι μη ικανό διάστημα ώστε να μεταβληθούν οι συνθήκες λειτουργίας των εταιρειών, που, σύμφωνα με τις ίδιες, δεν τους επέτρεπαν να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό κατά την αρχική ημερομηνία υποβολής προσφορών, ενώ και οι οικονομικές συνθήκες δεν είχαν μεταβληθεί, της προτεινόμενης σειράς των εταιρειών που θα μειοδοτούσαν στο διαγωνισμό (όπως προέκυπτε από τους ανωτέρω πίνακες «excel», αλλά και από τις ηλεκτρονικές επιστολές που ανταλλάχθηκαν μεταξύ των εμπλεκόμενων εταιρειών), η οποία σε μεγάλο βαθμό επαληθεύθηκε, των συμφωνητικών για αποζημιώσεις των εταιρειών που θα υπέβαλαν προσφορά με μικρότερη έκπτωση ή δεν θα υπέβαλαν καθόλου, τα οποία, μάλιστα έφεραν το όνομα της κοινοπραξίας που τελικώς μειοδότησε για το διαγωνισμό πριν την ημερομηνία διενέργειας αυτού, καλυπτόμενες από την υποτιθέμενη διερεύνηση τυχόν υπεργολαβιών, οι οποίες, όμως, δεν ήταν απαραίτητες, του μικρού ύψους των προσφερθεισών εκπτώσεων και των εξηγήσεων που προβλήθηκαν κατά τον έλεγχο των εκπροσώπων και υπαλλήλων των εμπλεκόμενων εταιρειών οι οποίες δεν θεωρήθηκαν πειστικές, η ΕΑ ήχθη στο συμπέρασμα ότι οι ανωτέρω ενέργειες της προσφεύγουσας ενέπιπταν στην έννοια των συμφωνιών/εναρμονισμένων πρακτικών του άρθρου 1 του ν. 703/1977. Ειδικότερα, με βάση τα στοιχεία που προεκτέθηκαν ανωτέρω (e-mail, πίνακες excel, χειρόγραφες σημειώσεις, καταθέσεις κλπ.), στα οποία αποδόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα, η Ε.Α. έκρινε ότι η εν λόγω συμφωνία/εναρμονισμένη πρακτική είχε ήδη αποφασισθεί την 1.3.2011 και ακολούθως οι παράμετροι της συμφωνίας/εναρμονισμένης πρακτικής συμφωνήθηκαν κατά τη διάρκεια της συνάντησης της 9.3.2011 στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» στην Αθήνα, κατά την οποία εξυφάνθη σχέδιο και συνήφθη μεταξύ των συμμετεχόντων συμφωνία/εναρμονισμένη πρακτική με βάση την οποία οι εμπλεκόμενες στον χειραγωγημένο διαγωνισμό επιδόθηκαν: Α) Σε συμφωνία/εναρμονισμένη πρακτική ως προς την επιλογή της εταιρείας (το κοινοπρακτικό σχήμα ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΑΤ-

ΛΑΤΟΜΙΚΗ) που θα υπέβαλε την υψηλότερη έκπτωση και θα αναδεικνυόταν ανάδοχος στον επίμαχο διαγωνισμό και συνεπώς σε χειραγώγηση του διαγωνισμού. Β) Σε συμφωνία/εναρμονισμένη πρακτική για καθορισμό τιμών/προσφορών (προσφορών κάλυψης) εκ μέρους ορισμένων εκ των εμπλεκόμενων. Συγκεκριμένα επελέγησαν να συμμετέχουν εικονικά, προκειμένου προσχηματικά να δίδεται η εντύπωση του ανταγωνισμού μεταξύ των συμμετεχουσών στην αναθέτουσα αρχή τουλάχιστον οι εταιρείες ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, ΤΕΚΑΛ ΑΕ, και ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ. Γ) Σε συμφωνία/εναρμονισμένη πρακτική για την καταστολή προσφορών. Συγκεκριμένα, συμφωνήθηκε τουλάχιστον η προσφεύγουσα ΙΛΙΣΣΟΣ ΑΤΕ και οι εταιρείες ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ 2020 και ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟ ΑΤΕΞΕΒΕ να καταστείλουν την προσφορά τους. Δ) Σε άμεσα συνδεδεμένη με τη χειραγώγηση του διαγωνισμού και του καθορισμού τιμών, ανταλλαγή μεταξύ ανταγωνιστών, ήτοι των εμπλεκόμενων στην παρούσα εταιρειών, ευαίσθητων εμπορικών πληροφοριών σχετικών με τη συμμετοχή/ή τη μη συμμετοχή εκάστου στον επικείμενο διαγωνισμό και το ύψος της προσφοράς που επρόκειτο να υποβάλει. Ε) Στην εφαρμογή μηχανισμού «αποζημίωσης» των εταιρειών που θα αποσύρονταν από την ουσιαστική διεκδίκηση του διαγωνισμού και θα έδιναν εικονικές προσφορές. Αυτή είχε τη μορφή ανάληψης μεριδίου από το έργο το οποίο οι συμπράττουσες εταιρείες θα κατοχύρωναν με συμφωνητικά μεταξύ τους, είτε τη μορφή εφάπαξ ποσού «50.000...» ή «70.000 με τιμολόγιο» ή για ποσό της τάξης 3% του προϋπολογισμού του έργου όπως γινόταν λόγος στην ανυπόγραφη επιστολή. Συγκεκριμένα, οι εταιρείες ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, ΤΕΚΑΛ ΑΕ, ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, και ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ, θα συμμετείχαν σε διασφαλιστικά συμφωνητικά υπεργολαβίας προκειμένου να κατοχυρώσουν μερίδιο από το έργο. Τα εν λόγω ιδιωτικά συμφωνητικά, εξάλλου, προέβλεπαν και την έκδοση επιταγών ως εγγύηση των σχετικών προβλεπομένων ποσών, προκειμένου να διασφαλισθούν έτι περαιτέρω οι εταιρείες που είχε προσυμφωνηθεί να παραιτηθούν από την ουσιαστική διεκδίκηση του έργου. Συνεπώς, εκ των ανωτέρω, η ΕΑ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι από τη συνολική θεώρηση των στοιχείων του φακέλου, όπως αυτά περιγράφονται ανωτέρω, καταδείχθηκε με απόλυτη σαφήνεια ομοφώνως ότι οι επιχειρήσεις ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, ΣΤΑΘΗΣ ΚΟΚΚΙΝΗΣ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ 2020 ΑΕ, ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟ ΑΤΕΞΕΒΕ και η προσφεύγουσα, και κατά πλειοψηφία οι εταιρείες ΤΕΚΑΛ ΑΕ και ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ, έλαβαν μέρος ενεργά στην αντιανταγωνιστική σύμπραξη, ήτοι στη νόθευση του έργου «5ο Λύκειο Λαμίας (Τμ. Α1 και Β)». Κατόπιν τούτων, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η ΕΑ, αφού διαπίστωσε ότι οι ως άνω εμπλεκόμενες επιχειρήσεις υπέπεσαν στην ανωτέρω παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 και τις απείλησε με πρόστιμο και χρηματική ποινή σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της ίδιας παράβασης, τους επέβαλε, για τη διάρκεια συμμετοχής εκάστης εξ αυτών, σχετικά πρόστιμα.

13. Επειδή, ειδικότερα, η Επιτροπή, ως προς τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων, εφαρμόζοντας τις διατάξεις των από 12.5.2006 και 17.7.2009 Ανακοινώσεων της, προέβη, κατ' αρχήν, στον υπολογισμό του βασικού ποσού του προστίμου, που για την προσφεύγουσα προσδιορίστηκε στο ποσό των [] ευρώ ([]%). Ως βάση για τον υπολογισμό αυτό ελήφθη υπόψη ο συνολικός κύκλος εργασιών που είχε πραγματοποιήσει η επιχείρηση στην αγορά των δημοσίων έργων (συμπεριλαμβανομένου και του κύκλου εργασιών από κοινοπραξίες) στην ελληνική επικράτεια, που ανερχόταν για το 2011 στο ποσό των [] ευρώ ([] ευρώ

συνολικός κύκλος εργασιών X 1/12, λόγω του περιορισμού της διαπιστωθείσας παράβασης σε χρονικό διάστημα ενός μηνός), το οποίο, πολλαπλασιαζόμενο με συντελεστή []%, ανήλθε στο ποσό των [] ευρώ. Περαιτέρω, ο ανωτέρω συντελεστής, όπως προβλεπόταν από το άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 703/1977, ελήφθη υπόψη, αφού η ΕΑ συνεκτίμησε τη σοβαρότητα της παράβασης και στο πλαίσιο αυτής: α) το γεγονός ότι η εν λόγω σύμπραξη συνιστούσε εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού ιδιαίτερης σοβαρότητας, ο οποίος από την φύση του θεωρείται ότι είχε αντίκτυπο στην αγορά, β) την οικονομική δύναμη της προσφεύγουσας, η οποία ήταν μικρομεσαία επιχείρηση, γ) το γεγονός ότι η παράβαση αφορούσε στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας και είχε, συνεπώς, σημαντική έκταση, δ) το γεγονός ότι δεν ήταν δυνατό να υπολογισθεί το οικονομικό όφελος που απεκόμισαν οι συμπράττουσες εταιρείες και ε) το γεγονός ότι η προσφεύγουσα συμμετείχε άμεσα στην αντιανταγωνιστική σύμπραξη, η οποία αφορούσε σε καθορισμό τιμών και κατανομή αγορών δια της πρακτικής της χειραγώγησης διαγωνισμών. Παρότι δε, η ΕΑ δεν διαπίστωσε τη συνδρομή επιβαρυντικών ή ελαφρυντικών περιστάσεων για την προσφεύγουσα, έκρινε ότι εν προκειμένω, η παρατεταμένη οικονομική κρίση στην Ελλάδα, η οποία έπληξε, μεταξύ άλλων, και τον σχετικό οικονομικό κλάδο που αφορά η παρούσα υπόθεση, συνιστούσε ιδιαίτερη περίπτωση που δικαιολογούσε, κατ' εξαίρεση, την αναπροσαρμογή του επιβαλλομένου προστίμου επί το ηπιότερον, με παράλληλη, ωστόσο, διασφάλιση του αποτρεπτικού χαρακτήρα του. Με το σκεπτικό αυτό, μείωσε το ως άνω υπολογισθέν πρόστιμο των 66.017,45 ευρώ κατά ποσοστό 30%, με συνέπεια το επιβληθέν τελικώς πρόστιμο στην προσφεύγουσα να ανέλθει στο ποσό των 46.212,00 ευρώ ([] – 30%). Το ποσό αυτό υπολείπεται κατά πολύ από το ανώτατο όριο του 10% του συνολικού κύκλου εργασιών της προσφεύγουσας για το έτος που έληξε η παράβαση (2011), που αντιστοιχεί στο ποσό των [] ευρώ ([] ευρώ X 10%) όπως προβλέπεται από το άρθρο 25 παρ. 2 στοιχείο α' του ν. 3959/2011, το οποίο αποτελούσε μεταγενέστερη ευνοϊκότερη διάταξη η οποία θα μπορούσε να εφαρμοσθεί μόνο εάν οδηγούσε σε χαμηλότερο από το υπολογισθέν ποσό προστίμου (σχετ. ΣτΕ 1438/2018 σκ. 23, 3459/2014, 2556/2014 επταμ., ΣτΕ 2465/2015, ΔΕΚ, απόφαση της 11ης Μαρτίου 2008, C-420/2006, Jager, σκέψη 59, απόφαση της 8ης Μαρτίου 2007, C-45/2006, Campina, σκέψη 32, απόφαση της 3ης Μαΐου 2005, C-387/2002, C-391/2002 και C-403/2002, Berlusconi κλπ., σκέψεις 67-69), παρότι η έναρξη εφαρμογής της ήταν η 20.4.2011, ήτοι σε χρόνο μεταγενέστερο της κρίσιμης παράβασης (η οποία έλαβε τέλος στις 14.3.2011, ημερομηνία κατά την οποία αναδείχθηκε ο προσωρινός ανάδοχος και υλοποιήθηκε το αντιανταγωνιστικό σχέδιο που θα έθετε σε εφαρμογή και τον συμφωνηθέντα αποζημιωτικό μηχανισμό υπέρ των εμπλεκόμενων εταιρειών).

14. Επειδή, με την υπό κρίση προσφυγή, όπως αναπτύσσεται με τα από 28.9.2022 και 21.2.2023 υπομνήματα, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση του τεκμηρίου αθωότητας και της αρχής της αμεροληψίας. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι, στα πλαίσια του απορρέοντος από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 20, 6 και 7 του Συντάγματος τεκμηρίου αθωότητας, του κατοχυρωθέντος από το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) δικαιώματος στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης και των κατοχυρωθέντων από τα άρθρα 41 και 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δικαιωμάτων της χρηστής διοίκησης και του τεκμηρίου αθωότητας, αντιστοίχως, θα έπρεπε να λαμβάνεται κάθε μέτρο

στα πλαίσια της Διαδικασίας Διευθέτησης Διαφορών για την οριοθέτηση των πραγματικών περιστατικών και του νομικού χαρακτηρισμού αυτών που αφορούσαν στις επιχειρήσεις που παραδέχθηκαν την ενοχή τους, για τις οποίες εκδόθηκε η 674/2018 απόφαση της ΕΑ, σε σχέση με τις επιχειρήσεις που δεν εντάχθηκαν στη διαδικασία αυτή, όπως η ίδια, έναντι των οποίων η διοικητική διαδικασία ήταν ακόμη σε εξέλιξη, ώστε να μην θιγούν οι διαδικαστικές εγγυήσεις των τελευταίων. Κατά την προσφεύγουσα, οι εγγυήσεις αυτές δεν τηρήθηκαν, ενόψει της εξομοίωσης κατά την ως άνω εκδοθείσα απόφαση, όλων των ελεγχόμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων, στις οποίες συλλήβδην καταλογίσθηκε ο συντονισμός τους με σκοπό να θίξουν τον ανταγωνισμό μέσω της νόθευσης του ένδικου διαγωνισμού. Επ' αυτού, η ΕΑ προβάλλει ότι από τον τρόπο με τον οποίο είναι διατυπωμένη η 674/2018 απόφαση Διευθέτησης, δεν είναι δυνατό να συναχθεί η οποιαδήποτε υπόνοια ότι προδίκασε την ευθύνη της προσφεύγουσας, στο πλαίσιο της επίμαχης σύμπραξης, κατά το στάδιο αυτό. Και τούτο διότι η Απόφαση Διευθέτησης αφορά αποκλειστικά στις υπαχθείσες στην εν λόγω διαδικασία εταιρείες και δεν περιλαμβάνει καμία απολύτως κρίση για τη συμπεριφορά της προσφεύγουσας, αντιθέτως αποκλείει ρητώς οποιαδήποτε σχετική αξιολόγηση.

15. Επειδή, με την 674/2018 απόφασή της, με την οποία διευθετήθηκε η διαφορά για τις εταιρείες που είχαν παραδεχθεί την ενοχή τους, η ΕΑ διευκρίνισε ρητά ότι η αξιολόγηση της τυχόν συμμετοχής και της ευθύνης εταιρειών (όπως η προσφεύγουσα) που δεν είχαν υποβάλει σχετική Πρόταση Διευθέτησης δεν συνιστούσε αντικείμενο της σχετικής Εισήγησης, ενώ οι αξιολογήσεις που έγιναν στην υπόθεση επουδενί επιδρούσαν στο ζήτημα της αξιολόγησης της τυχόν συμμετοχής και της ευθύνης εταιρειών που δεν υπέβαλαν τέτοια πρόταση (κατά τα αναφερόμενα στην υπ' αρ. 10 σκέψη της παρούσας), ακριβώς επειδή η έρευνα των ενεργειών των τελευταίων έπρεπε να συνεχισθεί [σχετ. η T-433 απόφαση της 28.3.2019 Rometon SpA κατά Επιτροπής σκ. 65 του ΓΔΕΕ, η οποία ακολούθως επικυρώθηκε από το ΔΕΕ, με την οποία εξειδικεύθηκε η εφαρμογή του τεκμηρίου αθωότητας και της αρχής της αμεροληψίας στις υποθέσεις ανταγωνισμού, όπως η προκείμενη, με δύο διαδικασίες (Διευθέτηση Διαφοράς και τακτική διαδικασία για άλλες εταιρείες)]. Περαιτέρω, η ανωτέρω απόφαση Διευθέτησης της Διαφοράς, απέφυγε να αναφέρει ονόματα, επωνυμίες ή οποιεσδήποτε ενέργειες που να αποδίδονται στην προσφεύγουσα, όπως απαιτείται (σχετ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου T-799/2017 Scania κ.λπ. κατά Επιτροπής σκ. 115). Σε κάθε περίπτωση, καταγράφονται γεγονότα στα οποία συμμετείχαν οι «ενδιαφερόμενες εταιρείες», χωρίς η μνεία αυτή να αποτελεί πρόωρη κρίση περί της ενοχής της προσφεύγουσας όπως και των λοιπών επιχειρήσεων που δεν συμμετείχαν στη διαδικασία διευθέτησης, ούτε η κρίση αυτή συνιστά νομικό χαρακτηρισμό των ως άνω πραγματικών περιστατικών. Άλλωστε, ο νομικός χαρακτηρισμός των πραγματικών περιστατικών που υιοθέτησε η Επιτροπή έναντι των μερών της ΔΔΔ δεν προϋποθέτει, αφ' εαυτού, ότι ο ίδιος νομικός χαρακτηρισμός των πραγματικών περιστατικών θα υιοθετηθεί κατ' ανάγκη από την Επιτροπή έναντι της προσφεύγουσας μετά το πέρας της χωριστής διαδικασίας που την αφορά (βλ. 2-2/2022 ΠΡΕΕ T-799/2017 σκ. 130). Και τούτο διότι, η προσφεύγουσα διατηρεί το δικαίωμά της να υποβάλει, στο πλαίσιο της συνήθους διοικητικής διαδικασίας, όλα τα αποδεικτικά στοιχεία που αποσκοπούν στην αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων στα οποία προτίθεται η Επιτροπή να βασιστεί, η δε Επιτροπή υποχρεούται να επανεξετάσει τον φάκελο υπό το πρίσμα όλων των προσκομιζόμενων ενώπιόν της στοιχείων

(βλ. απόφαση της 28ης Μαρτίου 2019, Ρ. κατά Επιτροπής, T-433/16, απόφαση της 18ης Μαρτίου 2021 C-440/2019, ΓΔΕ T-799/2017, σκ. ιδίως 100-139, με την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ως εκ τούτου, δεν έχει θιγεί το τεκμήριο αθωότητας και η αρχή της αμεροληψίας της προσφεύγουσας και οι σχετικοί ισχυρισμοί πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

16. Επειδή, περαιτέρω, η προσφεύγουσα αρνείται ότι υπέπεσε στην αποδιδόμενη σε βάρος της παράβαση και προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το μέρος που την αφορά, εκδόθηκε κατ' εσφαλμένη ερμηνεία των διατάξεων του ν. 703/1977 και πλημμελή αξιολόγηση του αποδεικτικού υλικού, με αντιστροφή του βάρους της απόδειξης, με συνέπεια να συνάγεται αντιανταγωνιστική συμπεριφορά της, ενώ ουδεμία συμμετοχή είχε στη διαπιστωθείσα παράβαση. Ειδικότερα, διατείνεται ότι η ΕΑ στηρίχθηκε στο ότι η ίδια είχε λάβει το τεύχος δημοπράτησης του ένδικου έργου, ότι ο [] είχε παρουσία στη συνάντηση της 9.3.2011 στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ», στο γεγονός ότι η συνάντηση είχε, κατά την προσβαλλόμενη, αντιανταγωνιστικό περιεχόμενο και στο ότι η προσφεύγουσα ήταν ιδίων συμφερόντων με το ανωτέρω ξενοδοχείο, ώστε να αχθεί στο συμπέρασμα ότι είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το διαγωνισμό καθώς και ότι διευκόλυνε την οργάνωση του σχεδίου, παρέχοντας την αίθουσα για την εν λόγω συνάντηση. Τα ανωτέρω συμπεράσματα ενισχύθηκαν περαιτέρω από το γεγονός ότι η εταιρεία αναφερόταν στους δύο πίνακες «excel» που είχαν εντοπισθεί κατά τον επιτόπιο έλεγχο στην εταιρεία ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, καθώς και από το γεγονός ότι ο [] ήταν ένα από τα πρόσωπα που είχε αναλάβει να ειδοποιήσει 3 και 6 εταιρείες, σύμφωνα με τον πρώτο και δεύτερο πίνακα «excel», αντιστοίχως, ως αναφερόμενος στη στήλη «ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ Κον», προκειμένου να προχωρήσουν στην προπεριγραφόμενη νόθευση του διαγωνισμού. Συγκεκριμένα υποστηρίζει ότι: α) έλαβε το τεύχος δημοπράτησης για το συγκεκριμένο διαγωνισμό, όπως και για δεκάδες άλλους διαγωνισμούς ετησίως, ως εργασία ρουτίνας, προκειμένου να εξετασθούν οι όροι του για να αποφασίσει η διοίκηση της εταιρείας εάν την ενδιαφέρει να λάβει μέρος. Στην προκειμένη περίπτωση κατά την οποία δεν την ενδιέφερε (άλλωστε, κυρίως ανελάμβανε έργα του Υπ. Πολιτισμού, αναπαλαιώσεις κ.λπ.), αλλά ούτε ασχολήθηκε περαιτέρω με τον εν λόγω διαγωνισμό, η λήψη του τεύχους δημοπράτησης κόστους 50,00 ευρώ δεν μπορεί να θεωρηθεί αποδεικτικό στοιχείο της υποτιθέμενης συμμετοχής της στην αντιανταγωνιστική σύμπραξη ή της λήψης ανταλλάγματος για καταστολή της υποβολής της προσφοράς της. Άλλωστε αυτό ελήφθη πριν την 1.3.2011, χρόνο κατά τον οποίο η ΕΑ τοποθέτησε την έναρξη της παράβασης, με συνέπεια να είναι ανεπίτρεπτο να γίνεται επίκληση στοιχείου που έλαβε χώρα πριν την αφετηρία της παράνομης συμπεριφοράς. β) Η συνάντηση στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» έλαβε χώρα ενόψει της καταστατικής και επαναληπτικής Γενικής Συνέλευσης του ΣΑΤΕ που είχε ορισθεί για τις 17.3.2011 και 31.3.2011, αντιστοίχως, όπως προκύπτει από τις επικαλούμενες και προσκομισθείσες προσκλήσεις, οι οποίες επιβεβαιώνονται από μαρτυρικές καταθέσεις που έλαβε η ΕΑ στο πλαίσιο της διερεύνησης της υπό κρίση υπόθεσης και από το γεγονός ότι η δράση του ΣΑΤΕ σχετικά με το νόμο 4412/2016 δεν είχε λήξει στις 3.3.2011, αφού αυτός ψηφίσθηκε το 2016. Ο δε [] βρισκόταν στο ξενοδοχείο λόγω της ιδιότητάς του ως εκπροσώπου και της ξενοδοχειακής επιχείρησης, αλλά και διότι είχε συνδικαλιστική δραστηριότητα, όπως βεβαιώθηκε από μάρτυρες ενώπιον της ΕΑ. Το γεγονός ότι οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, με δική τους αποκλειστικά πρωτοβουλία, εκμεταλλεύθηκαν την εκεί παρουσία

τους, μετά τη λήξη της συνδικαλιστικής συνάντησης για να προβούν σε μεταξύ τους συνεννοήσεις, δεν μπορεί να αποτελέσει ενοχοποιητικό στοιχείο για την προσφεύγουσα περί του ότι διευκόλυνε την οργάνωση του σχεδίου με την παροχή της αίθουσας. Άλλωστε αυτή είχε «κλεισθεί» και πληρωθεί από άλλες εταιρείες. Είναι αυθαίρετο το συμπέρασμα της σχέσης της προσφεύγουσας με τη διοργάνωση της συνάντησης ενόψει της σχέσης του εκπροσώπου της με την ξενοδοχειακή επιχείρηση «ΙΛΙΣΣΟΣ». γ) οι δύο πίνακες «excel» με στοιχεία εταιρειών που είχαν λάβει τεύχη δημοπράτησης και εντοπίστηκαν στην εταιρεία ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ στερούνται αξιοπιστίας, διότι συνιστούν έγγραφα που έχουν συνταχθεί εν αγνοία της προσφεύγουσας. Ο [] ουδέποτε ανέλαβε σχετική πρωτοβουλία ή έλαβε ποτέ γνώση της αναφοράς του ονόματός του στα έγγραφα αυτά. Χαρακτηριστικό, μάλιστα, της αντιφατικότητας του περιεχομένου τους είναι ότι ο [] θα ειδοποιούσε τις εταιρείες [], αλλά την προσφεύγουσα θα την ειδοποιούσε ο [], ο οποίος θα ειδοποιούσε ακόμη και την ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, στην οποία βρέθηκαν οι κρίσιμοι πίνακες «excel». Περαιτέρω, οι σημειώσεις αποζημιώσεων 50.000,00 και 70.000,00 ευρώ για μη συμμετοχή στο διαγωνισμό, ενόψει του αριθμού των εταιρειών που η ΕΑ θεώρησε ότι ενδιαφέρθηκαν για το διαγωνισμό με λήψη τευχών δημοπράτησης (62 εταιρείες), θα οδηγούσε σε τεράστια ποσά αποζημιώσεων, ενώ ήταν προφανώς δύσκολο να δελεασθούν με το 3% του οικονομικού αντικειμένου, όπως αναφέρθηκε στην ανώνυμη καταγγελία, το οποίο ανερχόταν σε 195.121,95 ευρώ. Τέλος προβάλλει ότι δεν είναι δυνατόν να ζητείται από την προσφεύγουσα η αποστασιοποίηση από μία παραβατική συμπεριφορά στην οποία δεν είχε συμμετάσχει καθόσον αποτελεί αντιστροφή του βάρους της απόδειξης και καταλήγει ότι από το συλλεγόν αποδεικτικό υλικό δεν είναι δυνατός ο σχηματισμός πλήρους και αταλάντευτης δικανικής πεποίθησης για τη συμμετοχή της στην αντανταγωνιστική σύμπραξη με σκοπό τη χειραγώγηση του επίδικου διαγωνισμού. Επ' αυτών, η ΕΑ προβάλλει ότι για να λάβει χώρα «συμφωνία» και «εναρμονισμένη πρακτική» κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 703/1977 αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν σχηματίσει κοινή βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά κατά συγκεκριμένο τρόπο. Δεν έχει σημασία η μορφή με την οποία εκδηλώνεται η βούληση και ο συντονισμός της δράσης τους, ούτε εάν έχει καταρτισθεί έγκυρη και δεσμευτική σύμβαση κατά τους όρους του εθνικού δικαίου. Για τη στοιχειοθέτηση παράνομης σύμπραξης αρκεί ακόμη και μια κατάσταση στην οποία μόνο μία επιχείρηση γνωστοποιεί εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες στους ανταγωνιστές της, οι οποίοι τις αποδέχονται. Για το λόγο αυτό, τα στοιχεία απόδειξης της σύμπραξης πρέπει να αξιολογούνται ως σύνολο και όχι μεμονωμένα. Αρκεί δε από την εκτίμηση αυτή να σχηματίζεται μία δέσμη από σοβαρές και συγκλίνουσες ενδείξεις που επιτρέπουν τη συναγωγή σχετικού δικαστικού τεκμηρίου. Εν προκειμένω, μάλιστα, η προσφεύγουσα δεν επικαλέσθηκε περιστάσεις που ήταν σε θέση να κλονίσουν την αξιοπιστία των παραπάνω στοιχείων περί της διάπραξης της ένδικης απαγορευμένης συμφωνίας.

17. Επειδή, βάσει των όσων έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά στη υπ' αρ. 3 σκέψη της παρούσας, εφόσον είναι απαγορευμένη η συμμετοχή σε πρακτικές ή συμφωνίες που θίγουν τον ανταγωνισμό, είναι σύνηθες να μην αναπτύσσονται φανερά οι σχετικές δραστηριότητες, αλλά να πραγματοποιούνται μυστικές συμφωνίες και να περιορίζονται στο ελάχιστο τα συναφή και σχετικά με αυτές έγγραφα. Για τον λόγο αυτό, η ύπαρξη μιας συμφωνίας/εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ επιχειρήσεων, κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 703/1977, μπορεί να

συναχθεί, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην ίδια ως άνω σκέψη, και από ένα αριθμό ενδείξεων, οι οποίες, έστω και αν αυτοτελώς και αποσπασματικώς εξεταζόμενες είναι ανεπαρκείς, συνεκτιμώμενες, όμως, αρκούν για να στηρίξουν δικαστικό τεκμήριο για τη διάπραξη της παράβασης. Αυτές οι μέθοδοι δεν συνιστούν αντιστροφή του βάρους της απόδειξης (σχετ. ΣτΕ 1695/2017 σκ. 3 με την εκεί αναφερόμενη νομολογία), ενώ είναι προφανές ότι η παραδοχή της ενοχής στην επίμαχη σύμπραξη των λοιπών εταιρειών μπορεί να έχει στενό και αναπόφευκτο αντίκτυπο στα πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με τη συμμετοχή της προσφεύγουσας και είναι κρίσιμα για την εκτίμηση της ύπαρξης της σύμπραξης στο σύνολό της (σχετ. απόφαση του ΓΔΕΕ της 28.3.2019 επί της υπόθεσης T-433/2016 Rometon κατά Επιτροπής σκ. 92 – 93) απορριπτομένων των ισχυρισμών της προσφεύγουσας περί πλημμελούς εκτίμησης των αποδεικτικών μέσων και αντιστροφής του βάρους της απόδειξης, ως αβασίμων.

18. Επειδή, το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη ότι τα επικαλούμενα από την ΕΑ αποδεικτικά στοιχεία, συνεκτιμώμενα συνολικά, συνιστούν σοβαρές και συγκλίνουσες ενδείξεις, οι οποίες, με τη σειρά τους, όταν αξιολογηθούν συνδυαστικά, αρκούν για να στηρίξουν δικαστικό τεκμήριο για την αντιανταγωνιστική συμπεριφορά των εμπλεκόμενων εταιρειών και ειδικότερα: 1) το περιεχόμενο της 1553/14.3.2011 καταγγελίας που υποβλήθηκε στην ΕΑ, η οποία περιέγραψε τη χειραγώγηση του ένδικου διαγωνισμού κατά τη συνάντηση εκπροσώπων εργοληπτικών επιχειρήσεων στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» που έγινε στις 9.3.2011 (ημέρα Τετάρτη), μέσω της ανάδειξης με ποσοστό έκπτωσης κάτω από 13% κοινοπρακτικού σχήματος στην οποία θα συμμετείχε η ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ μεταξύ 8 ρητώς κατονομαζόμενων εταιρειών καθώς και τη διασφάλιση των υπολοίπων με τη σύναψη υπεργολαβιών είτε με την κατανομή ποσοστού 3% της προϋπολογισθείσας αξίας του έργου, είτε με τη σύναψη εργολαβιών ή άλλων συμφωνιών, η οποία (καταγγελία) επαληθεύθηκε σε μεγάλο βαθμό, γεγονός που της προσδίδει ιδιαίτερη αξιοπιστία, 2) την επιβεβαίωση από τις καταθέσεις αλλά και από τα στοιχεία του ανωτέρω ξενοδοχείου ότι έλαβε χώρα η συνάντηση αυτή κατά την πιο πάνω ημερομηνία, στην οποία συμμετείχαν περίπου 31 άτομα, αριθμός που σχεδόν ταυτίζεται με τον αριθμό των εταιρειών (32) είχαν πάρει τεύχη για την α' φάση υποβολής προσφορών για το ένδικο έργο (1.3.2011), 3) το γεγονός ότι η ανωτέρω συνάντηση δεν αποδείχθηκε ότι έγινε για συνδικαλιστικούς λόγους, 4) το γεγονός ότι η προσφεύγουσα λόγω της ιδιαίτερης σχέσης της με το ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» (ουσιαστικά ανήκε στα πρόσωπα που αποτελούσαν και την εργοληπτική εταιρεία) και λαμβανομένου υπόψη του ήδη επιδειχθέντος ενδιαφέροντός της για το ένδικο έργο, βρισκόταν σε ιδανική θέση ώστε να διοργανώσει τη συνάντηση αυτή, 5) τους δύο πίνακες «excel» που εντοπίστηκαν στα γραφεία της ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ (μέλους της Κ/Ξ που κατετάγη δεύτερη στο διαγωνισμό) με τίτλο: «ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ – ΕΡΓΟ: “5ο ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ ΛΑΜΙΑΣ”», στους οποίους περιέχονταν οι εταιρείες που είχαν παραλάβει τεύχη δημοπράτησης για τον ένδικο διαγωνισμό, οι σχετικές εγγραφές επί των πινάκων με τα στοιχεία των εταιρειών αυτών (επωνυμία, τάξεις πτυχίου οικοδομικών και Η/Μ εργασιών, λήξη ενημερότητας εργοληπτικών πτυχίων, εκπρόσωποι και περιοχή δραστηριοποίησης), αλλά και η ένδειξη «ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ Κον», σύμφωνα με την οποία καταγράφεται η κατανομή των εταιρειών αυτών σε 13 πρόσωπα – εκπροσώπους κάποιων εξ αυτών, μεταξύ των οποίων αναφέρεται και ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας, 6) τα μηνύματα

ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mail) με θέμα «Συμφωνητικό για το έργο της Λαμίας» το πρώτο και «Υπόδειγμα συμφωνητικού για το έργο της Λαμίας» το δεύτερο, με επισυναπτόμενο σχέδιο υπεργολαβικού συμφωνητικού με τίτλο «ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΩΝ ΛΑΜΙΑ_ΙΛΙΟΝ.doc», που απεστάλησαν την επομένη της συνάντησης (10.3.2011), από την [], [] ΙΛΙΟΝ ΕΛΛΚΑΤ (μέλους της αναδόχου Κ/Ξ), στις εταιρείες ΕΡΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΤΕ, ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, ΤΕΚΑ ΑΕ, ΤΕΚΑΛ ΑΕ, ΛΑΚΩΝ ΑΤΕ, ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ και ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΑΤΕ, ήτοι στις 7 από τις 10 εταιρείες (ή κοινοπραξίες) που έλαβαν τελικά μέρος στο διαγωνισμό, ενώ τρεις από αυτές (ΕΛΕΚΤΡΟΜΕΚ ΑΕ, ΛΑΚΩΝ ΑΤ Ε και ΤΕΚΑΛ ΑΕ) τουλάχιστον ανταποκρίθηκαν άμεσα για την επιστροφή των συμφωνητικών με τα στοιχεία τους, 7) ότι όλα τα ανωτέρω έλαβαν χώρα πριν ανακηρυχθεί μειοδότης του διαγωνισμού και ενώ δεν υπήρχε ανάγκη για σύναψη υπεργολαβιών, 8) τα ποσοστά προσφερόμενων εκπτώσεων όλων των εμπλεκόμενων και συμμετεχουσών στο διαγωνισμό εταιρειών που κυμαίνονταν μεταξύ 12,77% (του αναδόχου κοινοπρακτικού σχήματος) και 5% (της χαμηλότερης υποβληθείσας προσφοράς), τα οποία υπολείπονταν κατά πολύ της μέσης έκπτωσης του συνόλου των 99 έργων της εξεταζόμενης περιόδου, που ανερχόταν σε ποσοστό 41,7%, με τυπική απόκλιση της τάξης του 12,9%, 9) το γεγονός ότι κατά την αρχική ημερομηνία διεξαγωγής του έργου (1.3.2011) δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά, μολονότι έως τις 22.2.2011 είχαν λάβει τεύχη δημοπράτησης 32 εταιρείες, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, ενώ, κατά την επαναληπτική ημερομηνία (14.3.2011) συμμετείχαν, από τις 62 εταιρείες που έλαβαν τελικά τεύχη δημοπράτησης, είτε μεμονωμένα είτε σε κοινοπρακτικό σχήμα, μόνο 10 (εκ των οποίων οι 4 είχαν συστήσει 2 κοινοπραξίες), στις 7 από τις οποίες είχαν αποσταλεί τα ως άνω μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, άγεται στο συμπέρασμα ότι η συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στο ξενοδοχείο «ΙΛΙΣΣΟΣ» είχε ως αντικείμενο τον προκαθορισμό του αναδόχου που θα υπέβαλε τη χαμηλότερη προσφορά (υψηλότερο ποσοστό έκπτωσης), τον καθορισμό του ύψους της προσφοράς αυτής και την υποβολή υψηλότερων προσφορών (χαμηλότερων ποσοστών έκπτωσης) εκ μέρους των λοιπών εμπλεκόμενων, ώστε να δίνεται, στην αναθέτουσα αρχή, η εντύπωση ότι υπάρχει ανταγωνισμός, αλλά και τη διασφάλιση των εταιρειών που θα αποσύρονταν από την ουσιαστική διεκδίκηση του διαγωνισμού μέσω εφαρμογής μηχανισμού αποζημίωσής τους είτε με τη μορφή ανάληψης μεριδίου από το έργο με τη σύναψη υπεργολαβιών είτε με την καταβολή εφάπαξ ποσού («50.000 ευρώ» ή «70.000 με τιμολόγιο»), με συνέπεια να καταδεικνύεται ότι επήλθε, μέσω συμφωνιών, άλλως εναρμονισμένων πρακτικών, τελικά σύμπτωση βουλήσεων των εμπλεκόμενων, με σκοπό τη νόθευση του επίδικου διαγωνισμού, κατά παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977. Κατ' ακολουθία, κρίνει ότι η προσφεύγουσα, έστω και εάν δεν υπέβαλε τελικώς προσφορά, εφόσον δεν προέκυψε ότι αποστασιοποιήθηκε δημόσια από τις ως άνω συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές, αντιθέτως έπαιξε ενεργό ρόλο με τη διοργάνωση της συνάντησης στην οποία συμφωνήθηκαν τα ανωτέρω, με σκοπό τη νόθευση του επίδικου διαγωνισμού, υπέπεσε στην αποδιδόμενη σε βάρος της παράβαση, όπως ορθά κρίθηκε με την
προσβαλλόμενη
απόφαση.

19. Επειδή, τέλος, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η ΕΑ μπορούσε, κατ' εφαρμογή των αρχών της διακριτικής ευχέρειας και της αναλογικότητας, να απέχει από την καταβολή προστίμου, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 1 και 2 του ν. 3959/2011 «Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού» (Α' 93/20.4.2011) που όρισε (πριν τις τροποποιήσεις του) ότι: «1. Η Επιτροπή

Ανταγωνισμού αν, ύστερα από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, διαπιστώσει παράβαση των άρθρων 1, 2 και 11 ή των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με απόφασή της, διαζευκτικά ή σωρευτικά, μπορεί:

α) να απευθύνει συστάσεις ... β) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείπουν αυτή στο μέλλον, γ) ... δ) να επιβάλει πρόστιμο ...».

20. Επειδή, πέραν του ότι η ανωτέρω επικαλούμενη διάταξη δεν μπορεί να θεωρηθεί επιεικέστερη ως προς τη μη επιβολή προστίμου, αφού τέτοιες δυνατότητες είχε η ΕΑ και κατά την εφαρμογή του άρθρου 9 του ν. 703/1977 (όπως αναφέρεται στην υπ' αρ. 4 σκέψη της παρούσας), σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ και ειδικότερα σύμφωνα με την απόφαση του ΔΕΕ της 18.6.2013 στην υπόθεση Bundeswett-bewerbsbehörde κλπ. κατά Schenker & Co. AG κλπ. (C-681/11), σκ. 46 (η οποία εφαρμόστηκε και από το ΣτΕ με την 1299/2021 απόφασή του), αποτυπώθηκε η γενική αρχή κατά την οποία, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (συμφωνίες με σκοπό τη νόθευση του ανταγωνισμού) προς το γενικό συμφέρον, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού μόνο κατ' εξαίρεση μπορούν να μην επιβάλλουν πρόστιμο σε επιχείρηση που έχει παραβεί με πρόθεση ή από αμέλεια την εν λόγω διάταξη (βλ., μεταξύ άλλων και απόφ. ΔΕΕ Mamoli C-619/13 Ρ σκ. 52). Κατά συνέπεια, εφ' όσον δεν υπήρξαν κάποιες εξαιρετικές περιστάσεις (ούτε, άλλωστε, γίνεται επίκληση τέτοιων από την προσφεύγουσα), με την συνδρομή των οποίων και μόνο (π.χ. όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση έχει ενταχθεί σε πρόγραμμα επιείκειας) θα μπορούσε να μην επιβληθεί πρόστιμο για παράβαση όπως η επίδικη, η μη επιβολή προστίμου από την ΕΑ θα ήταν ανεπίτρεπτη (ΣτΕ 1299/2021 σκ. 10). Εξάλλου, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της αποτρεπτικότητας, ώστε να μην αντιμετωπίζεται η κύρωση ως σύνθητες, προβλέψιμο και προϋπολογισίμο «κόστος του επιχειρείν» (ΣτΕ 1695/2017 σκ. 19) στα πλαίσια της διακριτικής ευχέρειας που της επέτρεπε ο νόμος, η ΕΑ εφήρμοσε την αρχή της αναλογικότητας, μειώνοντας επί το επιεικέστερον το πρόστιμο, λόγω της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης που έπληξε τις ελληνικές επιχειρήσεις, καταλήγοντας στο προαναφερόμενο (στην υπ' αρ. 13 σκέψη της παρούσας πρόστιμο).

21. Επειδή, κατ' ακολουθία, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί και να καταπέσει το παράβολο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου (άρθρο 277 παρ. 9 του ΚΔΔ). Τέλος, τα δικαστικά έξοδα ποσού 341,00 ευρώ πρέπει να επιβληθούν σε βάρος της προσφεύγουσας (275 παρ. 1 περ. α' του ΚΔΔ).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Απορρίπτει την προσφυγή.

Διατάσσει να καταπέσει το καταβληθέν παράβολο ποσού επτακοσίων πενήντα ευρώ (750,00) υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Επιβάλλει τα δικαστικά έξοδα ποσού τριακοσίων σαράντα ενός ευρώ (341,00) εις βάρος της

ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΙΛΙΣΣΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

Η διάσκεψη του Δικαστηρίου έγινε στην Αθήνα, στις 22.6.2023 και η απόφαση δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του κατά την έκτακτη δημόσια συνεδρίαση της 27.7.2023, με Γραμματέα τη δικαστική υπάλληλο Κωστούλα Μουρτζούκου, λόγω κωλύματος του Γραμματέα που μετείχε στη συζήτηση

Η		ΠΡΟΕΔΡΟΣ Η		ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ
ANNA	ΑΤΣΑΛΑΚΗ ΑΓΛΑΪΑ	ΘΕΜΟΥ	-	ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
Η				ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΚΩΣΤΟΥΛΑ ΜΟΥΡΤΖΟΥΚΟΥ